2020 йил 25 январдан чиқа бошлаган

Миллий тикланишдан — миллий юксалиш сари

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

Ижтимоий-сиёсий газета № 200 (1526), 2025 йил 27 сентябрь, шанба

www.yuz.uz yuz.uznews yuz_official yuz.uz_news

КУЗ-ҚИШ МАВСУМИГА ТАЙЁРГАРЛИК, ИНВЕСТИЦИЯ ВА ЭКСПОРТ БЎЙИЧА ИШЛАРНИНГ БОРИШИ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев раҳбарлигида 26 сентябрь куни ҳудудларда пахта ҳосили йиғими, куз-қиш мавсумига тайёргарлик ҳолати, инвестиция ва экспорт кўрсаткичлари ижроси ҳамда “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасидаги ишлар таҳлили юзасидан кенгайтирилган йиғилиш бўлиб ўтди.

Йиғилишда ҳудудлар кесимида пахта йиғими суръатлари ва мавжуд муаммолар атрофлича кўриб чиқилди.

Бу йил 875 минг гектар майдонга чигит экилиб, 3,7 миллион тонна ҳосил учун шартномалар тузилган. Терим жараёнларига 900 дан ортиқ машина жалб этилди, фермерларга ёқилғи ва ўғит арзонлаштирилган тартибда берилди.

Шу билан бирга, айрим ҳудудларда режадан орқада қолиш ҳолатлари кузатилмоқда. Масалан, Сурхондарё, Хоразм, Фарғона ва Андижон вилоятлари яхши натижа кўрсатаётган бўлса, Самарқанд, Сирдарё ва Навоийда ҳолат қониқарсиз.

Президентимиз қисқа вақт ичида жойларда фавқулодда штаблар тузиб, ҳосилни сифатли йиғиб олиш, фермерларни ўйлантираётган масалаларни тезкор ҳал этиб бориш бўйича кўрсатмалар берди. Масъулларга терилган пахта учун ҳисоб-китоблар ўз вақтида амалга оширилишини таъминлаш топширилди.

Йиғилишда куз-қиш мавсумига тайёргарлик ҳолати ҳам кўриб чиқилди.

Республика бўйича 640 та мактаб ва боғчадан 125 тасида таъмирлаш ишлари ҳали якунланмаган. 9,8 минг кўп қаватли уйнинг қарийб мингтаси тайёр эмас. Жиззах ва Сурхондарёдаги қозонхоналар таъмири ҳам охиригача етказилмаган.

Давлатимиз раҳбари икки ҳафта ичида бу масалаларни ҳал этиш, нимстанция, электр ва сув тармоқларини мавсумга шай ҳолатга келтириш зарурлигини қайд этди.

Шунингдек, бугунги кунда аҳолига 55 минг тонна, шундан 381 та олис қишлоқ ва овулларга 9 минг тонна маҳаллий кўмир етказиб берилган. Аҳолига омборлардаги 27 минг тонна тарқатилмай қолган кўмирни ҳамда куз-қиш мавсумида истеъмолчиларга 330 минг тонна суюлтирилган газни тўлиқ етказиш топширилди. Газ ва электр таъминотида узилишларга йўл қўймаслик учун мутасаддилар шахсан жавобгар экани кўрсатиб ўтилди.

“Яшил макон” дастурининг ижроси муҳокама қилинар экан, бу йил баҳорда экилган 137 миллион кўчатнинг 27,5 миллиони қуриб қолгани танқид қилинди. Сабаби — баҳор ва ёз ўртасида иссиқ кунлар тез келиб қолиши оқибатида экилган кўчатлар унишга улгурмаяпти, уларга одатдагидан 2-3 баробар кўп сув сарфлашга тўғри келмоқда.

Шу муносабат билан дарахтни кузда экишни кўпайтириш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Бу йилги куз мавсумида 125 миллион туп дарахт ва бута, баҳорда яна 75 миллионта экиш режалаштирилди. Бунда суғориш тизими ва имконияти йўқ жойларга кўчат экмаслик талаб қилиб қўйилди.

Урбанизация жараёни тезлашиб бораётгани шаҳарлар ва вилоят марказларида яшиллик даражасини оширишни тақозо этмоқда. Шаҳарларни “яшил” стандартларга мувофиқ илмий асосда ривожлантириш мақсадида олимлар, урбанистлар ва экологлар иштирокида Тошкент ва Нукус шаҳарлари, барча вилоят марказларининг “яшил” мастер режалари ишлаб чиқилиши белгиланди.

Жорий йил учинчи чораги якуни билан мамлакатимизга жалб қилинган хорижий инвестициялар ҳажми 33,5 миллиард долларга етиши кутилмоқда. Январь-август ойларида экспорт 23 миллиард долларни ташкил этиб, ўтган йилга нисбатан 31 фоизга кўпайди.

Лекин инвестиция ўсиши барча ҳудудларда ҳам бирдек эмас. Айрим ҳудудларда эса экспорт кўрсаткичлари пасайган. Президент мутасаддилардан йил якунигача 7,3 миллиард доллар қўшимча экспортни таъминлаш, сармояларни жалб қилиш ва янги бозорларга чиқиш бўйича аниқ чоралар кўришни талаб қилди.

АҚШ штатлари билан ҳамкорлик йўлга қўйилиши белгиланди. Ҳар бир вилоят муайян штат билан ҳамкорлик ўрнатиб, маҳаллий тадбиркорлар ва хорижий шериклар ўртасида тўғридан тўғри алоқаларни кенгайтиришига кўмаклашиш зарурлиги қайд этилди.

Йиғилиш якунида Президент барча йўналишларда белгиланган вазифаларни ўз вақтида ва тўлиқ бажариш бўйича кўрсатмалар берди.

ЎзА

МИНТАҚАВИЙ ВА ГЛОБАЛ ХАВФСИЗЛИКНИ ТАЪМИНЛАШДА ПОЙДЕВОР

Ўзбекистон сўнгги йилларда БМТ фаолиятининг барча соҳасида фаол иштирок этмоқда. Бугун 160 та қўшма дастур ва лойиҳа муваффақиятли амалга оширилмоқда. Биргаликда глобал кун тартибига оид йирик халқаро анжуманлар, жумладан, озиқ-овқат хавфсизлиги, туризмни ривожлантириш, камбағаллик ва иқлим ўзгаришига қарши курашиш ҳамда биохилма-хилликни муҳофаза қилиш бўйича тадбирлар ўтказилмоқда.

Уйғоқ фикр

2018-2025 йилларда мамлакатимиз ташаббуси билан БМТ Бош Ассамблеясининг 13 та резолюцияси қабул қилинди. Марказий Осиёда ҳамкорликни таъминлаш, Орол денгизи ҳудудини ҳимоя қилиш, туризмни ривожлантириш, экологик муаммоларни ҳал қилиш каби долзарб масалаларга бағишланган резолюциялар шулар жумласидан.

Шунингдек, Ўзбекистон ушбу нуфузли ташкилотнинг энг юқори минбарида, хусусан, Бош Ассамблеянинг 72-, 75-, 76- ва 78-сессияларида жаҳон кун тартибидаги долзарб масалаларга дунё эътиборини қаратиб, улар бўйича муҳим ташаббусларни илгари суриб келмоқда.

Давоми 3-бетда

ЎЗБЕКИСТОН ДУНЁДАГИ ИЖОБИЙ ЎЗГАРИШЛАРГА ҲИССА ҚЎШИШГА ТАЙЁР

XXI аср инсоният олдига мураккаб синовларни қўймоқда. Глобал муаммолар тобора жиддийлашиб, уларга барҳам бериш учун давлатлардан якдиллик, масъулиятли ҳамкорлик ва оқилона қарорлар қабул қилишни талаб этмоқда. Иқлим ўзгариши, геосиёсий қарама-қаршиликлар, терроризм, миграция, озиқ-овқат хавфсизлиги каби масалалар нафақат мамлакатлар, балки бутун инсоният келажагига таҳдид солмоқда. Бундай шароитда ҳар бир давлатнинг халқаро муносабатлардаги позицияси, ташаббуслари нафақат ўзи, балки минтақавий ва глобал барқарорлик учун ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Шу жиҳатдан қаралганда, Ўзбекистон Президентининг БМТ Бош Ассамблеяси 80-сессиясидаги нутқи нафақат мамлакатимиз, балки бутун минтақа ва жаҳон сиёсий майдони учун долзарб аҳамиятга эга бўлди. Зеро, нутқда глобал ҳамкорлик, тинчликпарвар сиёсат, инсон қадр-қиммати, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва барқарор тараққиёт каби масалаларга алоҳида эътибор қаратилиб, халқаро ҳамжамиятни бу борада амалий ҳамкорликка чақирадиган қатъий ва аниқ таклифлар илгари сурилди.

Жумладан, ЭКОСОС ва ЮНКТАД шафелигида Марказий Осиё давлатларининг иқтисодий тараққиёти масалаларига бағишланган халқаро форум ўтказиш таклиф этилди. Ушбу халқаро форум минтақанинг иқтисодий ва сиёсий аҳамиятини оширишга хизмат қилади. Яъни, аввало, минтақанинг глобал иқтисодий жараёнларга фаолроқ интеграциялашуви, савдо-иқтисодий алоқаларни кенгайтириш, инвестицион муҳитни яхшилаш ва барқарор тараққиёт моделларини жорий этишга замин яратади. Мазкур нуфузли халқаро ташкилотларнинг форумда иштирок этиши муаммоларнинг ечими учун зарур сиёсий ва молиявий таянчни шакллантиради.

Давоми 2-бетда

Нуқтаи назар

Президентимизнинг АҚШга ташрифи ва БМТ Бош Ассамблеясининг 80-юбилей сессиясидаги нутқи мамлакатимиз обрў-эътибори янада ортгани ва давлатимиз ташқи сиёсати янги босқичга кўтарилганини яққол намоён қилди. Ушбу ташриф Ўзбекистон учун халқаро майдонда янги саҳифа очди, кўплаб натижаларга эришиш имконини берди.

ЭНГ ЙИРИК ХАРИД

АВИАКОМПАНИЯМИЗ САЛОҲИЯТИНИ СЕЗИЛАРЛИ ДАРАЖАДА ОШИРАДИ

Давлатимиз раҳбари жаҳонда кечаётган зиддиятли геосиёсий воқеалар, халқаро институтлар таъсири пасайиши ва тенгсизлик ўсиб бориши шароитида тизимли янгиланиш ҳамда қўшма саъй-ҳаракатлар зарурлигини таъкидлади. Юксак минбарда илгари сурилган ташаббуслар Ўзбекистоннинг кўплаб мамлакатлар, айниқса, АҚШ билан муносабатларида ҳам ўзаро ишонч ва прагматик шериклик учун мустаҳкам асос яратаётир.

Нутқда БМТ Хавфсизлик Кенгашини трансформация қилиш ва таркибини кенгайтириш таклиф этилди. Марказий Осиёда тинчлик ва ҳамжиҳатлик муҳитини шакллантириш бўйича охирги саккиз йилда қўлга киритилган ютуқлар — очиқ чегаралар, ҳал этилган низолар ва интеграция платформалари бу — ташаббуснинг амалий пойдевори эканини кўрсатади. Ўзаро савдо, инвестиция ва логистика ҳажмининг бир неча баробар ўсгани минтақавий шерикликнинг тузилмавий характерга эга эканини тасдиқлайди.

Давоми 2-бетда

Камолот пиллапоясида

EL-YURT UMIDI JAMG‘ARMASI

МИЛЛАТНИНГ ИНТЕЛЛЕКТУАЛ ҚИЁФАСИ

БМТ Бош Ассамблеясининг 80-юбилей сессияси доирасида АҚШга амалга оширилган навбатдаги ташриф якунида Президент Шавкат Мирзиёев, анъанага кўра, айни вақтда у ерда истиқомат қилаётган бир гуруҳ ватандошларимиз билан учрашув ўтказди. Америкада меҳнат қилаётган ва таҳсил олаётган юртдошларимиз давлатимиз раҳбарини катта қувонч билан кутиб олди. Суҳбат расмий тартибдан йироқ, самимий ва ишончли мулоқот шаклида кечди.

Учрашув мобайнида янги Ўзбекистондаги ислоҳотлар, уларни амалга ошириш жараёнида ватандошлар иштироки ва ҳамкорлик имкониятлари ҳақида фикр алмашилди. Давлатимиз раҳбари, айниқса, “Эл-юрт умиди” стипендиатларига алоҳида тўхталиб, АҚШда уларнинг сони 500 нафардан ошганини, бу авлод юртимиз учун энг қимматли интеллектуал захира сифатида қаралаётганини таъкидлади. Шу билан бирга, давлатимиз ёшларнинг ташаббусларига ҳамиша очиқлиги, уларни қўллаб-қувватлашга тайёр туриши қайд этилди.

Ўз навбатида, учрашув иштирокчилари Ўзбекистон етакчисига хориждаги ватандошлар ва ёшларга кўрсатилаётган эътибор, уларнинг салоҳиятини рўёбга чиқариш учун яратилаётган шароит ва имкониятлар учун миннатдорлик билдириб, ватанимиз равнақига янада кўпроқ ҳисса қўшиш йўлида ҳаракат ва меҳнатдан тўхтамаслигини изҳор қилди.

Давоми 5-бетда

Албатта ўқинг!

Пўтқ маҳорати

(“СЎЗ ХУСУСИДА СЎЗ” КИТОБИДАН)

6

ЎЗБЕКИСТОН ДУНЁДАГИ ИЖОБИЙ ЎЗГАРИШЛАРГА ҲИССА ҚЎШИШГА ТАЙЁР

Бошланиши 1-бетда

Форум ўтказилиши натижасида минтақада йирик инфратузилма лойиҳаларини амалга ошириш, саноат кластерлари ва логистика марказларини ташкил этиш, савдо қонунчилигини мувофиқлаштириш, сармояни ҳимоя қилиш механизмларини яратиш, рақамли иқтисодиёт ва инновация соҳаларида ҳамкорликни ривожлантиришга кенг шароит яратилади.

ЮНИДО билан саноатда “яшил” технологиялар минтақавий хабини ташкил этиш, минтақамизда сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, “яшил” макон барпо этиш ҳамда демографик барқарорликка эришиш дастурларини қабул қилиш бўйича илгари сурилган таклиф ҳам ушбу йўналишларда Марказий Осиёнинг барқарор ривожланишини таъминлашга қаратилган муҳим ташаббусларидандир. Саноатда “яшил” технологиялар хабини ташкил этиш орқали минтақада экологик тоза ва ресурстежамкор ишлаб чиқариш жараёнлари кенг жорий этилади. Бу эса энергия самарадорлигини ошириш, чиқиндиларни камайтириш, атмосферага зарарли моддалар чиқарилишини чеклаш билан бирга янги иш ўринлари яратиш ва инвестицион муҳитни яхшилашга хизмат қилади. Шу орқали минтақада “яшил иқтисодиёт” сари босқичма-босқич ўтиш имкони юзага келади.

Сув ресурсларидан оқилона фойдаланишга қаратилган ташаббуслар эса трансчегаравий сув масалаларини барқарор ва конструктив ечимлар асосида ҳал этишга хизмат қилиб, қишлоқ хўжалигида сув тежайдиган технологияларни жорий этишни рағбатлантиради. Бу, ўз навбатида, қурғоқчилик хавфини камайтириш, аҳолини ичимлик сув билан таъминлаш даражасини ошириш ҳамда экотизимларни муҳофаза қилишга имкон яратади.

“Яшил” макон барпо этиш бўйича амалга ошириладиган дастурлар шаҳар ва қишлоқ ҳудудларда экологик барқарор муҳит яратиш, қайта тикланувчи энергия манбаларидан фойдаланиш, кўкаламзорлаштириш ва биохилма-хилликни муҳофаза қилиш бўйича муҳим қадамлар бўлади. Бу орқали нафақат аҳолининг ҳаёт сифати ошади, балки экологик хавф-хатарлар ҳам камайишига эришилади.

Бош Ассамблеянинг Марказий Осиё мамлакатларининг минтақавий шериклик ва иқтисодий интеграцияни чуқурлаштиришга қаратилган ҳаракатларини қўллаб-қувватлашга доир резолюциясини қабул қилиш таклифи минтақа учун стратегик аҳамиятга эга. БМТ Бош Ассамблеяси каби нуфузли халқаро ташкилот томонидан бундай резолюция қабул қилиниши минтақавий ҳамкорликка берилаётган сиёсий ва ҳуқуқий қўллаб-қувватлашнинг муҳим белгисидир. Резолюция Марказий Осиё давлатларининг ички ва ташқи сиёсатини мувофиқлаштириш, ўзаро ишонч ва мулоқотни мустаҳкамлаш, турли соҳалардаги ҳамкорликни тизимли ривожлантириш, қолаверса, минтақамизнинг глобал миқёсдаги ролини кучайтиришга хизмат қилади.

Одилжон МАМАТКАРИМОВ,
Олий Мажлис Сенати қўмитаси раиси ўринбосари

Президентимиз глобал ва минтақавий хавфсизлик хусусида фикр билдириб, Афғонистон, Ғазо секторидаги кескин сиёсий вазият ва Украинадаги жараёнларга ҳам эътибор қаратди.

Афғон халқининг тинч ва осуда ҳаётга интилишига муносабат билдирилиши, бу борада халқаро ҳамжамиятнинг ҳаракатларини бирлаштириш зарурлиги алоҳида таъкидланиши бежиз эмас. Афғонистоннинг яккаланиб қолиши, унинг халқаро майдондан узилиши хавфли оқибатларга олиб келиши мумкин. Чунки бундай ҳолат экстремизм, терроризм ва ноқонуний иқтисодий фаолият учун муҳит яратиб бериши эҳтимолдан холи эмас.

Шу нуқтаи назардан, Афғонистон орқали халқаро транспорт ва энергетика йўлакларини ривожлантириш бўйича махсус резолюция қабул қилиш таклифи бу мамлакатни минтақавий иқтисодий жараёнларга интеграция қилиш, инфратузилмавий уйғунликни таъминлаш ҳамда барқарорликка эришишда самарали восита бўлиши мумкин. Бу каби ташаббуслар Афғонистоннинг истиқболли ривожланиш йўлини ишлаб чиқиш ва ижобий натижаларга эришишга реал шароит яратади.

Ғазо секторида тобора кескинлашиб бораётган ижтимоий-иқтисодий инқирозга эътибор қаратилиши инсонпарварлик ва халқаро ҳуқуққа асосланган ёндашувни акс эттиради. Ҳарбий ҳаракатларни тўхтатиш ва сиёсий музокараларни қайта тиклашга чақириқ кескин сиёсий зиддиятларни тинчлик билан ҳал қилиш йўлидаги самарали ечимдир. “Икки халқ — икки давлат” тамойили БМТ резолюцияларига тўлиқ мос келади ва Яқин Шарқда барқарор, узоқ муддатли тинчликни таъминлашнинг ягона амалий йўли сифатида қабул қилинади. Бундай позиция халқаро ҳамжамиятнинг инсон ҳуқуқларига ҳурмат билан қараши ва доимий тинчликни таъминлашга интилишига асосланади.

Ўзбекистон раҳбарининг БМТнинг Терроризмга қарши кураш бошқармаси билан ҳамкорликда ташкил этилган Реабилитация ва қайта интеграция масалалари бўйича минтақавий кенгашни Халқаро компетенциялар марказига айлантириш таклифи бу йўналишда тўпланган тажриба ва амалий ёндашувларни халқаро миқёсда тизимлаштириш ва тарқатишга қаратилган муҳим ташаббус бўлди.

Ушбу марказни ташкил этишдан кўзланган асосий мақсад терроризм ва экстремизм таъсирига тушиб, муаммоли ҳудудлардан қайтган шахсларни жамиятга қайта мослаштириш, уларни тинч ҳаётга интеграция қилиш, бу борада самарали ва инсонпарвар илмий ёндашувларни ишлаб чиқиш ҳамда уларни амалга оширишда мамлакатлар ўртасида тажриба алмашиш платформасини яратишдан иборат. Марказ реабилитация ва қайта интеграция соҳасидаги илғор тажрибаларни жамлаб, минтақа давлатлари, БМТ агентликлари ва халқаро ташкилотлар билан яқин ҳамкорликни кучайтиришга хизмат қилади. Шу билан бирга, таҳлил, мониторинг ва тадқиқот ишлари учун база сифатида фаолият юритиб, радикаллашувга қарши профилактика бўйича янги моделлар ишлаб чиқишга кўмак беради.

Президентимиз халқаро транзит йўлаклари хавфсизлигини таъминлаш ва самарали логистика занжирларини яратиш мақсадида “Барқарор ривожланиш мақсадлари учун ўзаро транспорт боғлиқлигини мустаҳкамлаш” глобал механизмини жорий этиш ташаббусини ҳам илгари сурди. Ушбу таклиф нафақат транспорт соҳасини такомиллаштириш, балки барқарор ривожланишни таъминлашга ҳам хизмат қилади. Бу механизм давлатлар ўртасида транспорт инфратузилмаси ва логистика тизимини мувофиқлаштириш, хавфсизликни кучайтириш ҳамда узлуксиз ва самарали товар ҳаракатини таъминлашга ёрдам беради. Шунингдек, у минтақалар ўртасида ўзаро ҳамкорликни мустаҳкамлаб, иқтисодий тараққиётга салбий таъсир қилувчи хавф-хатарларни камайтиришга замин яратади.

Таклиф ва ташаббуслар орасида мамлакатлар ўртасида рақамли ривожланиш ва сунъий интеллектдан фойдаланишдаги тенгсизликларни бартараф этиш масаласи ҳам бор. Ҳозирги кунда турли давлатларда рақамли технологиялар, сунъий интеллект соҳасидаги ютуқ ва имкониятлар бир хил даражада эмас. Бу эса айрим мамлакатлар учун ривожланишда тўсиқ ва ижтимоий-иқтисодий тараққиётда тенгсизликка сабаб бўлмоқда.

Ушбу муаммоларга ечим сифатида давлатимиз раҳбари соғлиқни сақлаш, таълим ва маданият каби муҳим соҳаларда сунъий интеллектнинг амалий ечим ва моделларини мамлакатлар ўртасида беғараз, яъни манфаатдорликка қарамай, очиқ алмашишга асосланган халқаро ҳамкорлик механизмларини яратиш таклифини илгари сурди. Бу механизм орқали мамлакатлар ўзаро тажриба алмашади, илмий ва технологик ютуқларини биргаликда ривожлантиради, натижада рақамли тенгсизлик камаяди.

Сунъий интеллект ёрдамида соғлиқни сақлаш соҳасида касалликларни эрта аниқлаш ва самарали даволаш, таълимда янги инновацион технологияларни кенг жорий этиш, маданият соҳасида тарихий ва маънавий бойликларни сақлаш ва тарқатиш имкониятини яратилади. Бу эса жамият ҳаётида фаровонликни янада барқарорлаштиришга замин яратади.

Давлатимиз раҳбари ёш авлоднинг келажаги ва жаҳон тараққиётидаги ролига ҳам алоҳида эътибор қаратилиши кераклигини таъкидлади. Ушбу ташаббусдан ёшлар қалби ва онгига тинчлик, инсонпарварлик, дўстлик, ўзаро ишонч ва ҳурмат каби буюк қадриятларни сингдириш мақсад қилинган. Сабаби, фаровон ва осойишта жамият барпо этишда айнан ёшлар тарбияси муҳим.

Шуларни инобатга олган ҳолда, Жаҳон ёшларининг тинчлик сари ҳаракатини таъсис этиш ва унинг қароргоҳини Ўзбекистонда жойлаштириш таклифи илгари сурилди. Бу ташаббус ёшлар ўртасида халқаро даражада дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш, тинчлик ғояларини кенг тарқатишга хизмат қилади.

Умуман олганда, ушбу нутқ XXI асрда инсоният олдида турган мураккаб ва жиддий муаммоларни ҳал этишда халқаро ҳамжамиятнинг бирдамлик ва ҳамкорлиги қанчалик муҳим эканини кўрсатиб берди. Ўзбекистоннинг глобал муаммоларга масъулиятли ёндашуви, барқарор тараққиёт, тинчликпарварлик ва инсон қадр-қимматига берилган катта эътибори намоён этилди.

Бу нутқ орқали Президентимиз мамлакатнинг нафақат минтақавий, балки дунё миқёсида ижобий ўзгаришларга ҳисса қўшишга тайёр эканини кўрсатди. Зеро, илгари сурилган ҳар бир таклиф ва ташаббус халқаро ҳамжамиятни амалий ҳамкорлик, бир-бирига ёрдам бериш, муаммоларни биргаликда ечишга чорлайди.

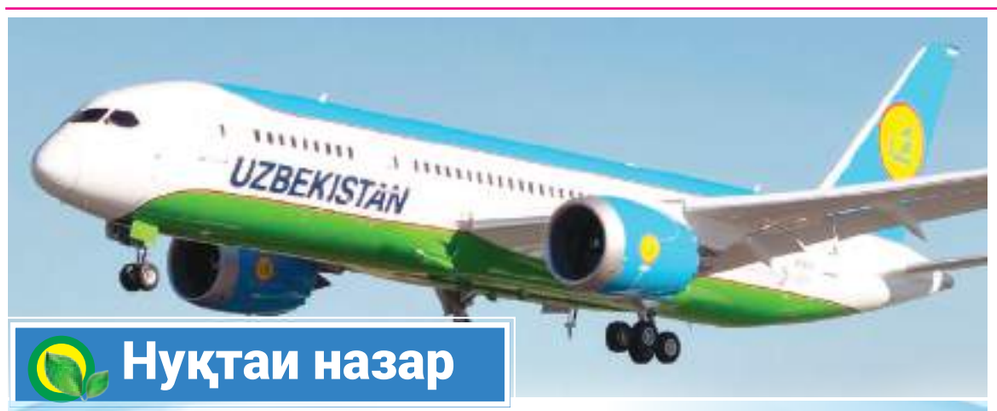

Нуқтаи назар

ЭНГ ЙИРИК ХАРИД

АВИАКОМПАНИЯМИЗ САЛОҲИЯТИНИ СЕЗИЛАРЛИ ДАРАЖАДА ОШИРАДИ

Бошланиши 1-бетда

Сўнгги йилларда мамлакатимизда камбағаллик кўрсаткичи 35 фоиздан 6,6 фоизгача қисқаргани қайд этилди. Бу натижа, аввало, таълим ва илм-фан тизими янгиланиши, инновацион тармоқлар ҳамда технологик саноат корхоналари йўлга қўйилиши, “яшил” энергетика ва транспорт инфратузилмаси модернизацияси, шунингдек, кичик бизнесни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш орқали миллионлаб иш ўринлари очилишига боғлиқ.

Иқлимга оид глобал чақириқлар қаторида Орол денгизи инқирози оқибатларини юмшатиш бўйича қилинаётган ишлар алоҳида қайд этилди. Кўлнинг қуриган тубида кенг миқёсли яшил қопламалар ўтқазиш ва 2030 йилгача ҳудуднинг катта қисмини яшиллаштириш режаси минтақавий экология сиёсатида намуна сифатида кўрилмоқда. Шу билан бирга, Ўзбекистонда Сувни тежаш бўйича бутунжаҳон форумини ўтказиш ташаббуси глобал сув хавфсизлиги учун “йўл харитаси” ишлаб чиқишга хизмат қилади.

Нью-Йоркдаги мулоқотлар орқали Ўзбекистон — АҚШ муносабатларида прагматик кун тартиби янада ойдинлашди. Президентимиз ташрифи доирасида Ўзбекистон учун тарихий аҳамиятга эга йирик келишувлар имзоланди. Жумладан, миллий авиакомпаниямиз 8 миллиард доллардан ортиқ маблағга 22 та замонавий “Boeing 787 Dreamliner” самолётини харид қилади. Бу Ўзбекистон тарихидаги энг йирик харид. Ушбу самолётлар орқали миллий авиакомпаниянинг парк имкониятлари сезиларли даражада кенгаяди ва хизмат кўрсатиш сифатини жаҳон стандартларига яқинлаштиради. Бугун “Uzbekistan Airways” АЖ паркида асосан Airbus A320, Boeing 757, Boeing 767 ҳамда Boeing 787 туридаги чекланган сондаги лайнерлар мавжуд. Янги келишувдан сўнг паркнинг катта қисми замонавий ва ёнилғи тежамкор лайнерлар билан таъминланади. “Boeing 787 Dreamliner” дунёдаги энг самарали, узоқ масофага мўлжалланган лайнерлардан.

22 та Boeing 787 янги лайнери келиши туфайли “Uzbekistan Airways” АЖ қатор стратегик йўналишларни очиш имкониятига эга бўлади. Жумладан, Тошкентдан Нью-Йорк, Лос-Анжелес, Торонто, Сингапур, Токио, Сидней ва Лондон каби узоқ масофали шаҳарларга тўғридан тўғри парвоз амалга оширилиши мумкин. Бу эса Ўзбекистонни ҳақиқий глобал авиация марказига айлантириш сари қадам бўлади.

Абдулазиз ҒУЛОМОВ,
Тошкент давлат транспорт университети проректори

Эътиборли жиҳати шундаки, авиация соҳасидаги йирик келишувга АҚШ Президенти Дональд Трамп “Truth Social” ижтимоий тармоғида муносабат билдирди. Бу Ўзбекистон учун, унинг жаҳондаги нуфузи учун ғоят муҳим аҳамият касб этади.

Умуман, Ўзбекистон раҳбарининг БМТ минбарида илгари сурган ташаббуслари ва АҚШ билан прагматик мулоқоти мамлакатнинг барқарор тараққиёт, глобал эҳтиёжлар ва миллий манфаатларни уйғунлаштириш сиёсатига хизмат қилади. Марказий Осиёнинг янги қиёфаси — очиқлик, ҳамжиҳатлик ва интеграция — қўшнилар, стратегик шериклар ва халқаро институтлар билан ҳамкорликнинг янги босқичини белгилаш имконини беради. Бу йўлда инсон капитали, инновациялар ва “яшил” иқтисодиётга таяниш борасидаги саъй-ҳаракатлар устувор аҳамиятга эга бўлиб қолаверади.

Муносабат

МИЛЛИЙ ДИПЛОМАТИЯДАГИ ЮТУҚЛАР

Президентимизнинг БМТ Бош Ассамблеяси 80-сессиясидаги нутқида нафақат миллий манфаатларимиз ифода этилди, балки инсоният олдида турган глобал муаммоларга қамровли ечимлар таклиф қилинди, кўплаб ташаббуслар илгари сурилди. Жумладан, БМТнинг нуфузини янада ошириш, Хавфсизлик Кенгашини ислоҳ қилиш зарурлиги қайд этилди. Зеро, замонавий глобал таҳдидларга самарали ва барқарор жавоб бериш учун давлатларнинг ҳамкорлиги ҳамда бирдамлиги ўта муҳим ва долзарб.

Феруза МУҲИДДИНОВА,
Тошкент давлат юридик университети профессори, юридик фанлар доктори

Нутқда сўнгги йилларда мамлакатимизда инсон капиталини ривожлантириш соҳасида улкан ютуқлар қўлга киритилгани таъкидланди. Дарҳақиқат, камбағаллик даражаси 35 фоиздан 6,6 фоизга қисқарди. Таълим тизимида ҳам тарихий ўзгаришлар юз берди — мактабгача таълим қамрови 27 фоиздан 78 фоизга, олий таълим қамрови 9 фоиздан 42 фоизга етди. Бу рақамлар халқимиз фаровонлиги ва ижтимоий сиёсат самарадорлигидан далолат, албатта.

Президентимиз таълим-тарбия масаласини давлат сиёсати даражасига олиб чиқиб, уни халқаро миқёсда ҳам юксак минбарларда кўтармоқда. Хусусан, педагоглар обрў-эътиборини ошириш, жамиятдаги нуфузини мустаҳкамлаш ва халқаро тажриба алмашиш имкониятини кенгайтириш мақсадида Тошкент шаҳрида Бутунжаҳон профессионал таълим саммитини ўтказишни таклиф қилди. Бу таклиф замирида буюк жадид боболаримизнинг асрий орзуси — маърифат ва тараққиёт орқали миллатни юксалтириш ғояси мужассам. Зеро, таълим-тарбия ҳар қандай жамият келажагини белгилайдиган энг муҳим омилдир. Саммитнинг Ўзбекистонда ўтказилиши, бир жиҳатдан, юртимизнинг глобал маърифат марказига айланаётганидан далолат берса, иккинчидан, устоз ва мураббийлар қадрини юксалтиришга қаратилган амалий қадам бўлади.

Давлатимиз раҳбари соғлиқни сақлаш, болалар касалликларига қарши кураш ва гендер тенглик масалаларига ҳам тўхталди. Мамлакатимиздаги янги соғлиқни сақлаш тизими ҳар бир фуқаро, айниқса, болаларнинг ҳаёти ва соғлиғини муҳофаза қилишга қаратилган. Болалар саратон ёки бошқа оғир касалликка дучор бўлса, бу фақат бир оиланинг эмас, бутун жамиятнинг дардига айланади.

Президентимизнинг БМТ Бош қароргоҳида бу борада юқори даражада тадбир ўтказиш ташаббуси ҳам халқаро ҳамжиҳатликни кучайтиради. Чунки бундай оғир касалликларга қарши кураш ягона давлатнинг эмас, балки бутун инсониятнинг вазифасидир. Бу ўринда Ўзбекистоннинг таклифи ҳар бир дардга қарши бирлашиш, тажриба алмашиш ва ҳамкорликда ечим топишга ундайди.

Осиё хотин-қизлар форумини доимий платформага айлантириш таклифи, аввало, хотин-қизларнинг жамиятдаги ўрни ва нуфузини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади. Форумнинг аҳамияти шундаки, у нафақат алоҳида давлатда, балки Осиё миқёсида хотин-қизларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, билими ҳамда тажрибасини бирлаштириш имконини беради.

Минтақавий ҳамкорлик масалалари ҳам нутқнинг муҳим қисми бўлди. Марказий Осиёда ўзаро савдо ва инвестициялар ҳажми 5 баробар ошгани, чегаралар очилгани ва интеграция жараёни янги босқичга кўтарилгани қайд этилди. Бу оддий одамлар ҳаётида бевосита ҳис этиладиган катта ютуқ. Аввал одамлар қўшни давлатларга боришда қийинчиликка дуч келган бўлса, ҳозир қариндош-уруғлари билан эмин-эркин бордикелди қилмоқда.

Афғонистоннинг яккаланиб қолмаслиги ҳақидаги чақириқ нафақат сиёсий, балки инсоний масала. Афғон халқи ҳам тинч-осуда ҳаёт кечиришга ҳақли. Улар иҳоталанса, бу муаммоларни фақат кучайтиради. Шу боис, Афғонистонни минтақавий ва халқаро ҳамкорлик жараёнига жалб этиш барчамиз учун хавфсизликни мустаҳкамлаш кафолатидир. Ғазо ва Украина ҳақида айтилган фикрлар эса тинчликка интилиш умумбашарий эҳтиёж эканини кўрсатди. Зеро, ҳарбий ҳаракатлардан кўпроқ оддий аҳоли, болалар, аёллар жабр кўради.

Минтақавий кенгашни Халқаро марказга айлантириш ташаббусини хавфсизлик йўлидаги янги қадам дейиш мумкин. У нафақат террорчиликка, балки ижтимоий муаммолар — жиноятчилик, радикал ғоялар, ёшларнинг экстремизмга тортилишига қарши ҳам самарали курашиш имконини беради.

Оролбўйидаги 2 миллион гектарга чўл ўсимликлари экилгани, 2030 йилгача ҳудуднинг 80 фоизини яшиллаштириш режалаштирилгани айтилди. Шунингдек, сув инқирози глобал таҳдид сифатида эътироф этилиб, халқаро “йўл харитаси” қабул қилиниши таклиф қилинди.

Президентимиз “Жаҳон ёшларининг тинчлик сари ҳаракати”ни тузиш ва қароргоҳини Ўзбекистонда жойлаштириш таклифини илгари сурди. Дунёнинг эртаси, фаровонлиги ва тақдири ёш авлод қўлида. Шу боис, уларни қўллаб-қувватлаш, ёшлар учун имкониятлар эшигини очиш давлатимиз сиёсатининг энг устувор йўналишига айланган.

Бу ташаббус ёшларни тинчлик, ҳамжиҳатлик ва бағрикенглик ғоялари атрофида бирлаштириш учун муҳим платформа бўлади. Агар у амалга ошса, биринчи навбатда, турли мамлакат ёшлари ўзаро мулоқот қилади, тажриба ва билим алмашади, тинчлик ва ҳамжиҳатлик ғоясини авлоддан авлодга етказиш имкони туғилади. Қароргоҳнинг айнан Ўзбекистонда жойлашиши ҳам катта маънога эга. Чунки Ўзбекистон азалдан тинчлик ва бағрикенглик юрти сифатида эътироф этилган.

> **Ёш авлод онги ва қалбига тинчлик, инсонпарварлик, ўзаро ҳурмат ҳамда ишонч ғояларини сингдириш — келажак учун энг ишончли инвестиция. Эртанги сиёсат, иқтисодиёт, фан, маданият ва ҳатто дунё тинчлиги бугунги ёшлар қўлида эканини унутиш мумкин эмас.**

Нутқда, шунингдек, Тошкентда Ислом цивилизацияси маркази очилиши ва аждодларимиз илмий меросини БМТда тақдим этиш режаси билдирилди. Ислом цивилизацияси маркази ва аждодларимиз илмий меросини БМТда тақдим этиш бу — халқимиз маънавий меросини жаҳонга танитиш, шу билан бирга, дунёда ислом маърифати, бағрикенглик ва илм-фан анъаналари тарғиботига хизмат қилади.

Буюк аждодларимизнинг бой маънавий ва илмий меросини жаҳон миқёсида намойиш этиш ташаббуси, аввало, мамлакатимиз учун катта сиёсий аҳамиятга эга. Имом Бухорий, Имом Термизий, Имом Мотуридий каби улуғ алломалар бутун ислом цивилизацияси ривожига беқиёс ҳисса қўшган. Улар нафақат диний илм, балки маърифат, ахлоқ, бағрикенглик ва тинчлик ғояларини тарғиб қилган. БМТда улар меросини алоҳида тақдим этиш Ўзбекистоннинг маънавий мақомини мустаҳкамлайди, жаҳон ҳамжамиятининг тарихий меросимизни чуқурроқ англашига ёрдам беради. Миллатлараро ва динлараро бағрикенглик ғояларини кенг ёйишга хизмат қилади, ёш авлод учун намуна бўлади.

Давлатимиз раҳбарининг нутқи янги Ўзбекистоннинг ислоҳотлари, минтақавий ҳамжиҳатлик ва глобал дипломатиядаги фаол иштирокини намоён этди. БМТ минбарида илгари сурилган ташаббуслар жаҳон ҳамжамиятини инсон қадри, тинчлик ва ҳамжиҳатлик атрофида бирлаштиришга даъват этди. Бу нутқ Ўзбекистоннинг халқаро имижини мустаҳкамлагани баробарида мамлакатимиздаги ислоҳотларнинг асосий ғояси “Инсон қадри ҳамма нарсадан улуғ” деган тамойилга асосланганини дунёга намойиш этди.

Уйғоқ фикр

Бугуннинг гапи

МИНТАҚАВИЙ ВА ГЛОБАЛ ХАВФСИЗЛИКНИ ТАЪМИНЛАШДА ПОЙДЕВОР

Улуғбек ШЕРМАТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Халқаро ишлар, мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси

Бошланиши 1-бетда

Жорий йил 23 сентябрь куни Ўзбекистон Президенти БМТ Бош Ассамблеясининг 80-сессиясида нутқ сўзлади. Нутқда БМТ ислоҳоти, ташкилотнинг Барқарор ривожланиш мақсадлари ва Ўзбекистондаги ислоҳотлар, Марказий Осиё ва дунёдаги хавфсизлик, транспорт коридорлари, иқлим ўзгариши, сунъий интеллект, ёшлар ва маърифатли ислом каби мавзуларда реал муаммолар ўртага ташланиб, ечими бўйича амалий таклиф ва ташаббуслар билдирилди.

Аввало, БМТнинг тузилмавий ислоҳотини назарда тутувчи “БМТ — 80” ташаббусини тўлиқ қўллаб-қувватлаган ҳолда энг оғир ва ўткир глобал масалаларни муроса йўли билан ҳал этиш учун БМТни асосий платформа сифатида сақлаб қолиш, унга уникал механизм сифатида таяниш ғояси илгари сурилди.

Бу борада замонавий хавф-хатарларга қарши самарали курашиш, ривожланаётган давлатлар манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида БМТ Хавфсизлик Кенгашини трансформация қилиш ва таркибини кенгайтириш зарурлиги таъкидланди.

Охирги йилларда БМТнинг Хавфсизлик Кенгаши урушлар, ҳарбий тўқнашувларнинг олдини олиш ва халқаро барқарорликни таъминлашда етарли даражада ўз вазифасини бажармаяпти. Шунга қарамай, жаҳон сиёсатида ахборот маркази ва йирик давлатларнинг позициясини кўрсатадиган институционал майдон сифатида фойдали мақсадга хизмат қилмоқда.

Мутахассислар Хавфсизлик Кенгаши кенгайиши зарурлигини муҳокама қилиб, бунда, асосан, янги аъзо давлатларни киритиш орқали унинг вакиллигини янада ошириш мақсад қилинмоқда. Кенгайиш тарафдорлари, масалан, Африка ва Лотин Америкаси каби катта ҳудудларда доимий вакиллик йўқлиги сабабли ушбу қитъадаги давлатларнинг доимий аъзолигини таъминлаш, Осиё аҳолиси ва ҳозирги салоҳиятидан келиб чиқиб, унинг вакилларини ҳам Кенгашга киритиш зарурлиги бўйича фикрлар билдирилмоқда.

Шу муносабат билан дунёда қарама-қаршилик, низо ва урушлар кучаяётган ҳамда БМТ трансформациясига оид ишлар муҳокама қилинаётган даврда Ўзбекистон томонидан мазкур масала бўйича позиция билдирилиши ўз вақтида қилинган муҳим ҳаракат бўлди.

Нутқда Афғонистон масаласига алоҳида эътибор қаратилиб, мамлакатда тинчлик ва осуда ҳаётни таъминлашда халқаро ҳамжамиятнинг саъй-ҳаракатларини бирлаштириш зарурлиги таъкидланди. Ушбу масала давлатимиз раҳбари томонидан Бош Ассамблеянинг аввалги сессияларида ҳам кўтарилгани Афғонистондаги вазиятни барқарорлаштириш Ўзбекистон ташқи сиёсатида энг муҳим вазифалар сирасига кирганидан далолат беради.

Биз Афғонистонни Марказий Осиёнинг узвий қисми сифатида кўрамиз. Ўзбек ва афғон халқлари азалдан ёнма-ён яшаб келади. Бизни умумий маданий, маънавий ва тарихий қадриятлар, ягона дин, буюк аждодларимиз мероси бирлаштириб туради.

Ҳозирги мураккаб ва зиддиятли даврда ушбу давлатни яккалаб, муаммолар гирдобига ташлаб қўйиш мумкин эмаслиги айтиб ўтилди. Президентимиз бошқа халқаро тадбирларда ҳам Афғонистон масаласига алоҳида тўхталади. Бу борада мамлакатнинг иқтисодиётини қайта тиклаш, у билан минтақавий кооперацияни ривожлантиришга қаратилган лойиҳаларни амалга ошириш бўйича халқаро ҳамжамиятга мурожаат қилиб келмоқда.

Масаланинг муҳим жиҳати шундаки, Ўзбекистон ушбу масалага амалий жиҳатдан ҳам ёндашмоқда. Давлатимиз инсонпарварлик ёрдами сифатида Афғонистонга бирламчи зарур озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармон ва кийим-кечакларни тизимли равишда етказиб бермоқда.

Энг муҳими, икки давлат ўртасида шерикликни янада кенгайтириш, савдо, иқтисодиёт, энергетика, транспорт ва бошқа соҳаларни изчил ривожлантириш юзасидан ҳамкорлик муҳокама қилинмоқда ва амалий қадамлар ташланмоқда.

УШБУ МАҚОЛАНИ ҚОРАҚАЛПОҚ ТИЛИДА ҲАМ ЎҚИШ УЧУН QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ!

Президентимиз Афғонистон орқали халқаро транспорт ва энергетика йўлакларини ривожлантириш бўйича БМТ Бош Ассамблеясининг алоҳида резолюциясини қабул қилишни таклиф этди. Ушбу таклифнинг амалга оширилиши Афғонистоннинг жаҳон ҳамжамиятига ҳар томонлама интеграциялашувини таъминлаш бўйича ҳуқуқий замин ҳозирлайди. Минтақавий ҳамкорлик жараёнларида иштирок этиши учун давлатларга кучли даъват бўлади.

Шунингдек, Ғазо секторидаги тобора кескинлашиб бораётган гуманитар инқироз бўйича ҳам Ўзбекистон позициясини билдирди. Ушбу ҳудудда ҳарбий ҳаракатларни тўхтатиш ва сиёсий музокараларни давом эттиришга чақирди. БМТ резолюцияларига мувофиқ, “икки халқ учун — икки давлат” тамойили амалга оширилиши давлатимизнинг қатъий нуқтаи назари эканини таъкидлади.

Давлатимиз раҳбари кўп марта халқаро тадбирларда Ғазо секторидаги ўта қайғули вазиятга жаҳон ҳамжамиятининг эътиборини қаратган. Экспертлар маълумотига кўра, ҳозир ҳудудда 60 мингдан ортиқ одам ҳалок бўлган. Қурбон бўлганларнинг 80 фоиздан ортиғи тинч аҳоли вакиллари, яъни аёллар ва болалар экани, Ғазо секторида ҳали ҳам яшаётган аҳолига гуманитар ёрдам кўрсатишда тўсиқлар мавжудлиги барчани чуқур ташвишга солмоқда. Ўзбекистоннинг БМТ минбарида ушбу фожиа хусусида билдирган аниқ позицияси халқаро ҳуқуқнинг тенг ҳуқуқлар ва халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш тамойилига тўғри келади.

Украина атрофидаги вазиятга ҳам эътибор қаратилиб, бу муаммони дипломатик йўллар билан ҳал этиш бўйича юқори даражадаги мулоқотлар бошлангани олқишланди. Бу масалада ҳам Ўзбекистон яна бир бор ўзининг ташқи сиёсатини тинчликпарвар ва инсонпарвар ғоялар асосида юритаётганини кўрсатди.

Терроризм масаласи нутқда алоҳида ўрин эгаллади. Унга қарши курашиш бўйича аниқ таклифлар илгари сурилди. Хусусан, БМТнинг Терроризмга қарши кураш бошқармаси билан ҳамкорликда тузилган Реабилитация ва қайта интеграция масалалари бўйича минтақавий кенгашни Халқаро компетенциялар марказига айлантириш таклиф этилди.

Мазкур кенгаш Ўзбекистон Республикаси Президентининг ташаббуси билан тузилган. У Марказий Осиёдаги барча мамлакат экспертлари ва мутахассисларини бирлаштириб келмоқда. Радикал ғоялар таъсирига тушиб қолган фуқароларни реабилитация ва реинтеграция қилиш дастурларини такомиллаштириш ҳамда Марказий Осиёда терроризм тарғиботига қарши курашиш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш кенгашнинг асосий вазифасидир.

Унинг платформасида муаммоли ҳудудлардан қайтарилиб, реинтеграция қилинган шахсларнинг нормал ва тўлақонли ҳаётга муваффақиятли интеграциялашувини таъминлайдиган усул ва дастурлар жамланади. Ушбу тузилма иши жиноий жавобгарликка тортиш, психологик-ижтимоий қўллаб-қувватлаш ва реинтеграция, диний радикализация, жамият ва фуқаролик жамиятини жалб қилиш омилларини жамлаган комплекс ёндашувга асосланади.

Ўзбекистон 530 дан ортиқ фуқарони, асосан, аёллар ва болаларни Ватанга қайтарди. Уларга тиббий, ижтимоий ва руҳий ёрдам кўрсатди, касб-ҳунарга ўқитиш ва ишга жойлаштириш бўйича дастурлар ишлаб чиқилди.

Давлатимиз раҳбарининг таклифи ушбу тузилмани минтақа даражасидан халқаро даражага олиб чиқиш, муаммоли ҳудудлардан қайтарилган шахсларни тинч ҳаётга мослаштириш бўйича тажриба алмашиш борасидаги муҳим платформага айлантиришга хизмат қилади. Ушбу таклиф БМТга аъзо давлатларни халқаро терроризм каби умумий таҳдидларга қарши курашда янада жипслаштириб, биргаликда ҳаракат қилиши учун муҳим механизмни тақдим қилмоқда.

Шунингдек, Ўзбекистонда БМТнинг Терроризмга қарши кураш бошқармаси минтақавий офисини очишга қаратилган таклиф ушбу соҳадаги институционал салоҳиятни янада кенгайтиради ва терроризмнинг янги шакллари, хусусан, кибержиноятчиликка қарши курашишда мамлакатимиз ва Марказий Осиё минтақаси учун янги имкониятларга замин яратади.

Шубҳасиз, Президентимизнинг ушбу нутқидаги ғоялар, илгари сурилган таклиф ва ташаббуслар Марказий Осиё ва дунё ҳамжамиятининг фаровонлиги йўлида минтақавий ва глобал хавфсизликни таъминлашда пойдевор ва қадам сифатида тарихда қолади.

Мазкур кенгаш Ўзбекистон Республикаси Президентининг ташаббуси билан тузилган. У Марказий Осиёдаги барча мамлакат экспертлари ва мутахассисларини бирлаштириб келмоқда. Радикал ғоялар таъсирига тушиб қолган фуқароларни реабилитация ва реинтеграция қилиш дастурларини такомиллаштириш ҳамда Марказий Осиёда терроризм тарғиботига қарши курашиш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш кенгашнинг асосий вазифасидир.

ТИНЧЛИКПАРВАРЛИК, БАҒРИКЕНГЛИК СИЁСАТИ

ЎЗИГА ХОС ТАЖРИБА МАКТАБИ

Бугунги тез ўзгарувчан ва мураккаб геосиёсий шароитда халқаро институтларнинг таъсирчанлиги ва аҳамияти сезиларли даражада заифлашмоқда. Қарама-қаршилик ва низолар, қуролли тўқнашувлар тобора кучайиб бораётгани, технологик ва ижтимоий тенгсизлик ортиши, иқтисодий ва гуманитар инқирозлар, терроризм ва экстремизм таҳдидлари сақланиб қолаётгани нафақат миллий хавфсизликка, балки глобал барқарор ривожланиш, ижтимоий ҳамжиҳатлик ва динлараро тотувликка ҳам жиддий таҳдид солаётир.

Содиқ ТОШБОЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмита раиси

Давлатимиз раҳбарининг БМТ Бош Ассамблеяси 80-сессиясида сўзлаган нутқи шу каби глобал муаммоларга самарали амалий ечимлар таклиф қилингани билан аҳамиятли бўлди.

Ўзбекистон замонавий хавф-хатарларга қарши самарали курашиш, ривожланаётган давлатлар манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида БМТ Хавфсизлик Кенгашини трансформация қилиш ва унинг таркибини кенгайтириш тарафдори экани айтиб ўтилди. Аҳамиятлиси, бу жиҳат Ўзбекистоннинг глобал сиёсий жараёнларда фаол иштирок этишга тайёрлигини ва масъулиятли ҳамкор сифатида дунё ҳамжамияти олдида ўз позициясини аниқ намоён этаётганини кўрсатади.

Нутқда яна бир долзарб масала сифатида терроризмга қарши курашиш, реабилитация ва интеграция масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Шунингдек, муаммоли ҳудудлардан қайтарилган шахсларни тинч ҳаётга мослаштириш ва уларни ижтимоийлаштириш бўйича муҳим таклифлар илгари сурилди.

Дарҳақиқат, бу йўналишдаги чора-тадбирлар мамлакатлар хавфсизлиги ва ижтимоий барқарорликни мустаҳкамлашда катта аҳамият касб этади.

Президентимиз таъкидлаганидек, Марказий Осиёда БМТнинг Глобал аксилтеррор стратегиясини ҳаётга татбиқ этиш борасида самарали ишлар қилинмоқда. БМТнинг Терроризмга қарши кураш бошқармаси билан ҳамкорликда Реабилитация ва қайта интеграция масалалари бўйича минтақавий кенгаш тузилган. Президентимиз уни Халқаро компетенциялар марказига айлантириш таклифини билдирди. Бу тузилма муаммоли ҳудудлардан қайтарилган шахсларни тинч ҳаётга мослаштириш бўйича тажриба алмашиш учун муҳим платформа бўлиши шубҳасиз.

Ўзбекистон, ўз навбатида, Терроризмга қарши кураш бошқармасининг минтақавий офисини Ўзбекистонда очиш учун зарур шароит яратишга тайёр эканини билдирди. Бу нафақат минтақа, балки бутун дунёда хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган амалий ташаббус сифатида жаҳон ҳамжамияти диққат марказида бўлиб турибди.

Президентимиз яна бир устувор масалага тўхталиб, **“Эртанги кунимиз, дунёнинг тақдири ва фаровонлиги ўсиб келаётган ёш авлод қўлида. Ёшларимизнинг қалби ва онгига тинчлик, гуманизм ва дўстлик, ўзаро ишонч ва ҳурмат каби олижаноб ғояларни сингдириш долзарб вазифамиздир”**, деди.

Шундан келиб чиқиб, Жаҳон ёшларининг тинчлик сари ҳаракатини таъсис этиш ва унинг қароргоҳини Ўзбекистонда жойлаштириш таклифи илгари сурилди. Мазкур ташаббус келажак авлод вакилларини глобал муаммоларни тинч йўл билан ҳал этиш, бағрикенглик ва ҳамжиҳатлик ғояларига асосланган тарзда тарбиялашга беқиёс ҳисса қўшади.

Шу билан бирга, жамиятимизда бағрикенглик сиёсати изчил амалга оширилаётгани, ислом маърифати ғояларини чуқур ўрганиш ва дунёга тарғиб этиш бўйича саъй-ҳаракатлар фаол давом эттирилаётгани қайд этилди.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда турли диний конфессиялар ўртасида ўзаро ҳурмат, бирдамлик ва ҳамкорлик муҳитини мустаҳкамлашга қаратилган илғор ташаббуслар халқаро ҳамжамият томонидан юксак эътирофга сазовор бўлмоқда. Бу янги Ўзбекистон сиёсатининг умуминсоният манфаатларига қанчалик мос ва ҳамоҳанг эканини яққол намоён қилмоқда.

Ҳозирги кунда дунёнинг турли минтақаларида инсоннинг яшаши, таълим олиши, меҳнат қилиш ва ўз иқтидорини намоён этиши, шунингдек, диний эътиқодини эркин ифодалаш каби ҳаётий ҳуқуқлари турли даражада чекланмоқда. Шунга қарамай, Ўзбекистонда 130 дан ортиқ миллат ва элат ҳамда 16 та диний конфессия вакиллари бағрикенглик, тинчлик ва ўзаро ҳурмат тамойиллари асосида тинч-тотув ҳаёт кечирмоқда.

Турли дин вакилларининг эркин равишда ўз ибодатларини адо этиши, расм-русумларини бемалол бажариши ҳамда ўзаро аҳиллик ва ҳамжиҳатлик муҳити кўп конфессияли давлатлар томонидан катта қизиқиш билан кузатилмоқда. Ўзбекистон тажрибаси бу жиҳатдан кўплаб мамлакатлар учун намуна бўлмоқда.

Ўтган қисқа даврда Имом Бухорий, Имом Мотуридий, Имом Термизий, Баҳоуддин Нақшбанд халқаро илмий-тадқиқот марказлари, Ўзбекистон халқаро исломшунослик академияси, Самарқандда Ҳадис илми мактаби, Бухорода Мир Араб олий мадрасаси ташкил этилди.

Ушбу муассасалар “Жаҳолатга қарши маърифат” эзгу ғояси асосида жамиятда соғлом маънавий муҳитни таъминлаш, ёшларни замонавий фикрлайдиган ва буюк аждодларимизга ҳар жиҳатдан муносиб этиб тарбиялашга хизмат қилмоқда.

Шу маънода, Президентимиз яқин ойларда минтақамиз учун ноёб бўлган Ислом цивилизацияси марказининг очилишини, буюк аждодларимиз — мутафаккир алломалар Имом Бухорий, Имом Термизий, Имом Мотуридийнинг бой маънавий ва илмий меросининг алоҳида тақдимотини БМТда ўтказиш режаланганини маълум қилгани қувонарли ҳол, албатта!

Зеро, улкан мегалойиҳа — Ислом цивилизацияси маркази нафақат миллий, балки халқаро миқёсда ҳам маънавий-маърифий тарғибот ишларини олиб бориш, аждодларимизнинг бой илмий меросини кенг тарғиб қилиш, ислом динининг тинчликпарварлик ва бағрикенглик моҳиятини намоён этиш борасида ноёб платформа вазифасини бажаради.

Умуман, давлатимиз раҳбари БМТ юксак минбаридан туриб таъкидлаганидек, янги Ўзбекистонни барпо этиш йўлида амалга оширилаётган ислоҳотлар Барқарор ривожланиш мақсадларига мувофиқ изчил давом эттирилмоқда. Бу сиёсатнинг марказида инсон қадри, унинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, ҳар бир оиланинг фаровон ҳаёт кечиришига эришиш каби эзгу мақсадлар туради. Демак, ортга қайтмас ислоҳотлар асосида барпо этилаётган демократик, ҳуқуқий, ижтимоий ва дунёвий янги Ўзбекистон келажакка ишонч билан илгариламоқда.

Ҳозирги кунда дунёнинг турли минтақаларида инсоннинг яшаши, таълим олиши, меҳнат қилиш ва ўз иқтидорини намоён этиши, шунингдек, диний эътиқодини эркин ифодалаш каби ҳаётий ҳуқуқлари турли даражада чекланмоқда. Шунга қарамай, Ўзбекистонда 130 дан ортиқ миллат ва элат ҳамда 16 та диний конфессия вакиллари бағрикенглик, тинчлик ва ўзаро ҳурмат тамойиллари асосида тинч-тотув ҳаёт кечирмоқда.

Президентимизнинг ушбу нутқи нафақат Ўзбекистон, балки жаҳон ҳамжамияти учун муҳим сиёсий ва маънавий аҳамиятга эга бўлди. Давлатимиз раҳбари томонидан илгари сурилган таклиф ва ташаббуслар глобал масалаларда ўзаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш, тинчлик ва тараққиётга интилиш, терроризмга қарши курашиш, ёшлар таълим-тарбияси ҳамда бағрикенгликни кучайтиришга қаратилган кенг қамровли глобал стратегик ғоялардир.

Албатта, ушбу эзгу ташаббус ва таклифлар дунёда тинчлик, барқарорлик ва тараққиётни таъминлашда бебаҳо ҳисса қўшиш билан бирга халқаро ҳамжамиятнинг ўзаро ҳамкорлигини янги босқичга олиб чиқади.

Бир рақам шарҳи

ЗАМОНАВИЙ КОРХОНАЛАР ИМКОНИЯТЛАР ҚАНОТИ

Бундан етти йил аввал Фарғона вилояти иқтисодиётига бор-йўғи тўртта давлат сармоядорлари инвестиция киритганди. Бугун 30 дан зиёд мамлакатдан инвестиция жалб этилган. Улар орасида Хитой, Россия, Туркия, Германия, Жанубий Корея, АҚШ каби мамлакатлар етакчилик қилмоқда.

Жорий йилда вилоят иқтисодиёт тармоқларига хориждан 3,7 миллиард доллар инвестиция жалб этиш режа қилинган. Бу аввалги йилдагидан 1,2 баробар кўп. Бундан саккиз йил олдин хориждан инвестиция киритиш, экспорт кўрсаткичлари борасида бор-йўғи 500 минг долларлик марра белгиланар эди. Энди ушбу миқдор бир миллиард долларлик довондан ошди.

Саноат корхоналари сони 2,8 баробар кўпайиб, 13 мингтага етди. Саноат, хизмат кўрсатиш, қурилиш ва қишлоқ хўжалиги соҳаларида 1182 та лойиҳа ишга тушди. Натижада 36 мингдан ортиқ янги иш ўрни яратилди. Масалан, “Қўқон” эркин иқтисодий зонаси Қувасой филиалида “Marwin fruitline” МЧЖ мевани қайта ишлаш ва қуюлтирилган табиий шарбат ишлаб чиқарадиган замонавий корхонага асос солди. Корхонага 14 миллион доллар инвестиция киритилиб, Швейцария ва Италиядан юқори қувватли технологиялар олиб келинди. Янги корхона мавсумда 80 минг тонна мевани қайта ишлаб, қадоқлаш имкониятига эга. Маҳсулотларнинг асосий қисми экспорт қилинади. Лойиҳанинг дастлабки босқичида 120 та иш ўрни яратилди. Келгусида иш ўрни сони яна уч ҳисса кўпаяди.

Вилоятнинг иқтисодий қуввати йил сайин ошиб бормоқда. Хусусан, мустақиллигимизнинг 34 йиллиги байрами шодиёнасига ҳамоҳанг тарзда “Қўқон” эркин иқтисодий зонаси Қувасой филиалида “Crown Ceramic” Ўзбекистон — Хитой қўшма корхонаси иш бошлади. У керамогранит плиталар ишлаб чиқаради.

“Бир макон, бир йўл” ташаббуси доирасида амалга оширилган лойиҳага 70 миллион доллар инвестиция йўналтирилди. Бу ерда йилига 8 миллион квадрат метр керамогранит плита, яъни бир триллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. Шундан 30 миллион долларлик маҳсулот экспорт қилинади.

— Корхонамизда 400 дан зиёд ёш учун кафолатли иш ўрни яратилди, — дейди “Crown Ceramic” асосчиси Сианг Ченгганг. — Ўзбекистонда хорижлик сармоядор, ишбилармонлар учун яратилган қулай шароит, имтиёз ва имкониятлар фаолиятимизда қўл келмоқда. Лойиҳа Марказий Осиёда ягона ҳисобланади. Бу ерда 10 минг тонналик тўлиқ автоматлаштирилган пресс-ускуналар ва кенг ҳажмли печлар ўрнатилган. Уларда диаметри икки метргача бўлган форматда маҳсулот ишлаб чиқариш имконияти бор. Энергиятежамкор технологиялар ҳисобига маҳсулот таннархи арзон бўлишига эътибор беряпмиз. Бу эса рақобатбардош, сифатли маҳсулотлар турлари кўпайишида қўл келади.

“Қўқон” эркин иқтисодий зонасида “Sadaf sut smons” оилавий корхонаси умумий қиймати 2,7 миллион долларлик пишлоқ ва сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш лойиҳасининг иккинчи босқичини фойдаланишга топширди. Шу тариқа корхона ишчилари 350 нафарга етди. Ҳозир бу ерда 38 турдаги сут ва сут маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда. Яқин истиқболда корхона қуввати 100 тоннага етказилиб, иш ўринлари сони икки ҳисса кўпаяди.

Тадбиркор Саййидқосимхон Қорабоев ташаббуси билан ташкил этилган оилавий корхона маҳсулотлари юртимизда оммалашиб улгурди. Табиий ва миллий анъаналар асосида тайёрланаётган сут, айрон, қатиқ, қурут ва сметана каби маҳсулотлар ўзига хос таъми, сифати билан мижозларга манзур бўлмоқда. Бу ерда сут ва гўшт маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган кластер фаолиятига ҳам асос солинди.

Учкўприк тумани Қораянтоқ қишлоғидаги ижтимоий ҳимояга муҳтож, “Аёллар дафтари” ва “Темир дафтар”да турувчи оилаларнинг 150 нафари кластерга қамраб олинди. Яъни ажратилган кредит маблағлари эвазига уларнинг ҳар бирига бир бошдан соғин сигир олиб берилди. Чорва молларини ем-хашак билан таъминлаш, озуқа экинлари экиш учун туман ҳокимлиги томонидан ғалладан бўшаган 100 гектар ер ажратилди. Хонадон бекалари ҳар куни соғиб олинган сутни махсус қабул пунктларига топширади. Бу ерда ветеринария хизмати йўлга қўйилди. Шу жойдан заруратга қараб, арзон нархда ем-хашак, силос олиш имконияти бор. Бир бош наслдор соғин сигир олган оила ўрта ҳисобда 3 миллион сўмгача даромад топмоқда. Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра, банкдан олинган қарз имтиёзли давр билан беш йилда қопланади. Бундан ташқари, бузоқ оилага қўшимча даромад бўляпти.

— Лойиҳани бошқа маҳаллаларда ҳам оммалаштиряпмиз, — дейди тадбиркор. — Энди мингдан ортиқ киши билан кластер тизими асосида ишлаймиз. Талабга қараб наслдор сигир олиб берамиз, ем-хашак билан таъминлаймиз. Бу ўрта ҳисобда кунига 10 тоннадан зиёд табиий сут олиш имконини беради. Тадбиркорликни 1-2 литр сутни қатиқ қилиб сотишдан бошлаганман. Ўшандаёқ одамлар маҳсулотнинг таъмига, сифатига катта аҳамият беришини тушунганман. Шунинг учун ишлаб чиқаришда сунъий қўшилмалардан умуман фойдаланмаймиз. Ҳозирги рақобат бозорида бу жуда муҳим.

“Қўқон” эркин иқтисодий зонасида “Yong Xin” ХКда кафель ишлаб чиқаришнинг синов ишлари якунланди. Хитойнинг тўғридан тўғри инвестицияси ҳисобига барпо этилган янги корхонанинг умумий қиймати 100 миллион доллар. Бу ерда 700 та юқори даромадли доимий иш ўрни яратилди. Корхона тўлиқ қувват билан ишга тушгач, ишчилар сони минг нафарга етади. Замонавий технологияларни бошқараётганларнинг асосий қисми маҳаллий ёшлар. Корхонада тайёрланган дастлабки 850 минг долларлик маҳсулот қўшни Қирғизистонга экспорт қилинди.

— Вилоятимиз инвестиция салоҳиятини ошириш, янги имкониятлардан фойдаланишда “Қўқон” эркин иқтисодий зонасининг алоҳида ўрни бор, — дейди Фарғона вилояти Инвестициялар, саноат ва савдо бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Азимжон Йўлдошев. — Бу ерда қиймати 980 миллион доллар бўлган 147 та инвестиция лойиҳаси жойлашган. Ўтган давр мобайнида 113 та лойиҳа фойдаланишга топширилди. Натижада 2,3 триллион сўмлик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилди. 77 миллион долларлик маҳсулот экспорт қилинди. Жорий йил якунига қадар қиймати 228 миллион долларлик 18 та йирик саноат лойиҳасини фойдаланишга топшириш режалаштирилган. Бундан ташқари, Қўқон технопарки ва “Фарғона янги имкониятлар” махсус саноат зоналарида юқори технологиялар ва илмий-амалий тадқиқотлар асосида ишлаб чиқариш лойиҳалари амалга ошириляпти. Биринчи ярим йилликда вилоят иқтисодиёти 6,8 фоиз ўсди. Саноат, қишлоқ хўжалиги ва хизматлар соҳасига 1,4 миллиард доллар инвестиция кириб келди. Натижада охирги 4 йилда тадбиркорлар сони 1,6 баравар кўпайди.

“Янги Ўзбекистон — рақобатбардош маҳсулотлар юрти” дастури доирасида экспортчи корхоналар ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватланмоқда. Ишлаб чиқариш корхоналарини ривожлантириш мақсадида Жанубий Корея Республикасининг Асан шаҳрида Фарғона инвестициялар ва савдо уйи очилди. Бу маҳаллий маҳсулотларни Жанубий Корея бозорига кенг кириб бориши ҳамда ишлаб чиқарувчиларга маҳсулотларни тўғридан тўғри экспорт қилиш имкониятини бермоқда.

Расулжон КАМОЛОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Шерзод ҚОРАБОЕВ олган суратлар.

Таҳлил

ИЖАРАГА ОЛИНГАН ЕРНИ ЯНА ИЖАРАГА БЕРИШ МУМКИН

Мамлакат иқтисодиётини барқарор ривожлантиришда ер ресурсларидан оқилона фойдаланиш ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Айниқса, аграр салоҳияти юқори мамлакатлар учун ер — ишлаб чиқаришни кенгайтириш, инвестиция жалб этиш, экспорт имкониятини ошириш ва янги иш ўринлари очишда асосий ресурсдир. Шу жиҳатдан қараганда, ер билан боғлиқ барча муносабат давлат иқтисодий сиёсатининг марказида бўлиши керак.

Аммо самарали фойдаланиш учун ернинг мавжудлиги етарли эмас. Ҳисобга олиниши, ҳуқуқий мақоми, чегаралари, фойдаланиш мақсади ва ундан келаётган иқтисодий фойда ҳам аниқ бўлиши зарур.

Ҳозирги шароитда ерни ягона электрон базада ҳисобга олиш, ер муносабатларини автоматлаштирилган платформалар билан юритиш, назорат механизмларини кучайтириш орқали иқтисодий фаолликни ошириш мумкин. Бу фақат қишлоқ хўжалиги ёки шаҳарсозликда эмас, балки иқтисодий соҳаларнинг барча йўналишида ижобий самара беради.

Давлатимиз раҳбари жорий йил 9 сентябрь куни қишлоқ хўжалигида ер ресурсларидан самарали ва оқилона фойдаланиш масалаларига бағишланган муҳим тақдимот билан танишди.

Юртимизда яқин йилларгача кадастр маълумотлари етарлича аниқ эмаслиги, ер ажратиш ва рўйхатга олиш жараёнида шаффофлик йўқлиги, мониторинг тизими шаклланмагани туфайли ер ресурслари тўлиқ иқтисодий самара бермаган.

Ҳолбуки, ер — мамлакат тараққиётининг асосий пойдевори. Айниқса, қишлоқ хўжалиги соҳасида унинг аҳамияти алоҳида. Шу боис, ердан оқилона ва самарали фойдаланиш нафақат иқтисодий, балки ижтимоий ва экологик мувозанатни сақлашда ҳам муҳим.

Кузатувларга кўра, кенг ҳажмдаги ер ўзлаштирилмай қолган, айрим ҳолларда эса ноқонуний фойдаланиш ҳолатлари кузатилган. Бу эса ҳудудий, иқтисодий ривожланиш суръатини пасайтирган. Шу боис, ер ресурсларини тизимли ва рақамлаштирилган асосда бошқариш иқтисодиётнинг муҳим устувор йўналишларидан бирига айланиб бормоқда.

Сўнгги беш йилда ер ҳисобини юритиш бўйича ишлаб чиқилган янги тизим самарасини кўрсатмоқда. Мамлакатимиздаги 45 миллион гектарга яқин ернинг 42 миллиони (яъни 94 фоизи) давлат рўйхатига киритилгани соҳадаги тузилмалар фаолияти яхшиланган ва давлат назорати кучайганини кўрсатади. Бироқ ер ресурсларини бошқаришда фақат рақамлар эмас, балки уларнинг ҳақиқий ҳолати ва самарадорлигига ҳам эътибор қаратиш муҳим.

Олдин фуқаролар ва ташкилотларга тегишли бўлган, кейинчалик туман ҳокимликлари тасарруфига ўтган бўш ерлар ҳисобини алоҳида юритиш талаб этилади. Бу кўпинча фаол фойдаланилмайдиган ерлардир. Мазкур майдонларни аукцион тизимида тақсимлаш жараёнини автоматлаштириш, инсон омилини камайтириш орқали аниқ ва шаффоф бошқариш катта аҳамиятга эга. Зеро, ернинг бўш қолиши ёки нотўғри тақсимланиши нафақат иқтисодий, балки экологик зарар ҳам келтиради.

— Ер ресурсларидан тўғри фойдаланиш ва аниқ ҳисобини юритиш ҳар бир давлатнинг муҳим ва стратегик режаларидан. Бугун республикамизда фойдаланиш учун 8 тоифадаги ер ҳисоби аниқтиниқ белгилаб берилган. Шунингдек, Ер кодекси талаблари асосида ердан мақсадли фойдаланишни таъминлашга қаратилган ягона классификатор тасдиқланди. Ягона классификатордан ҳар бир ер майдонидан қайси турдаги фаолият учун фойдаланиш мумкинлиги белгилаб берилган. Бу нима дегани? Масалан, чорва ҳайвонларини боқиш, кўпайтириш ҳамда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш, сақлаш ва қайта ишлаш учун зарур бино-иншоотлар қуриш мақсадида сувсиз ер ажратилади, — дейди Кадастр агентлиги директори Фаррух Пўлатов. — Қисқаси, бу амалиёт ердан самарали фойдаланишни таъминлайди ҳамда ҳар қандай ноқулайликларнинг олдини олади. Ягона классификаторни жорий этиш орқали ер ресурсларидан фойдаланишда ҳуқуқий аниқлик ва тартиб-интизом таъминланади. Тадбиркорлик ва инвестиция жараёни учун қулай шароит ҳамда ердан оқилона ва самарали фойдаланиш имконияти яратилади.

Ер билан боғлиқ фирибгарлик, коррупция ва хуфиёна иқтисодиёт ҳолатларининг олдини олиш мақсадида қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер участкалари қайта ижарага ва иккиламчи ижарага бериладиган бўлди. Бу борада ўзига хос талаблар мавжуд бўлиб, улар жисмоний ва юридик шахсларга енгиллик бериши билан бирга, қонуний манфаатларини ҳимоя ҳам қилади.

Аввал катта ҳудуддаги ерни тўлиқ ижарага бериш имконияти мавжуд эди. Энди ушбу майдонларни талабгорларга мослаб, бир неча қисмга бўлиб бериш мумкин. Бу, ўз навбатида, ернинг экинсиз ва бўш қолиб кетишининг олдини олади.

Шу билан бирга, ижара муносабатларига қайта ижара ва иккиламчи ижара тартиботи киритилиши туфайли ерни самарали бошқаришнинг янги шакллари пайдо бўлади. Фермерлар ва тадбиркорлар ўртасида рақобат кучаяди. Ижарага олинган ернинг бир қисмини қайта ижарага бериш имконияти фермерлар учун молиявий жиҳатдан қўшимча манба вазифасини ўтайди.

Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерда янги хизмат кўрсатувчи объектлар қурилишига рухсат берилиши ҳам муҳим қадамдир. Муҳандислик ва логистика инфратузилмасини яхшилаш, маҳсулотларни сақлаш ва қайта ишлаш учун шароит яратиш билан боғлиқ бу чоратадбирлар фермерлар маҳсулотининг бозордаги рақобатбардошлигини оширади. Музлаткичли омборхоналар, саралаш ва қадоқлаш жойлари, сув тежовчи технологиялар хўжалик фаолиятининг ҳар бир босқичида сифат ва самарадорликнинг юқори даражада таъминланишига ҳисса қўшади.

Бу каби ерларни 2027 йилгача ижара ҳуқуқига ўтказиш мажбурияти соҳадаги ислоҳотларнинг узлуксизлигини ва миллий иқтисодиётда қишлоқ хўжалигининг аҳамиятини янада оширишга қаратилган кенг қамровли стратегиядир. Ижара ҳуқуқи асосида ердан фойдаланиш бозор механизмларини ривожлантиришда муҳим ўрин тутади, фермерларнинг ҳуқуқий хавфсизлигини таъминлайди ва соҳага инвестиция жалб қилиш имкониятини беради.

Давлатимиз раҳбарининг қишлоқ хўжалигида ижара муносабатларини такомиллаштириш, ижарачиларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилишга алоҳида эътибор қаратиши ижтимоий адолатни таъминлаш ва фермерлар учун ишончли ҳуқуқий асос яратиш йўлидаги муҳим қадамдир. Бу кўрсатма ва топшириқлар ижара муносабатларидаги зиддиятларни камайтириш, инвестицияларни фаоллаштириш ва соҳа ривожига янги суръат бағишлаш имконини беради. Шунингдек, қишлоқ хўжалигини модернизация қилиш баробарида барқарор иқтисодий ўсиш ва аҳоли фаровонлигини оширишга хизмат қилади.

Сардор ТОЛЛИБОЕВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Давлат инсон учун

Қораўзаклик Муродбой Шарипов ота-онасидан қолган уйда яшайди. Бу уй 1968 йилда қурилган. Аммо баъзи сабабларга кўра, у шу уйнинг мулкий ҳуқуқи борасида муаммога дуч келганди.

УШБУ МАҚОЛАНИ ҚОРАҚАЛПОҚ ТИЛИДА ҲАМ ЎҚИШ УЧУН QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ!

ХАЛҚ ОРЗУСИ рўёбга чиқмоқда

Яна бир қаҳрамонимиз эса Кегейли туманида яшайдиган Убайдулла Алламуродов. У 40 йилдан буён уйининг ҳужжати бўлмагани боис, қанчадан қанча сарсон-саргардонликни бошидан ўтказди. Амударёлик Зиёда Бобожонова ҳам қурган уй-жойи билан боғлиқ масалада муаммоларга дуч келаётганди.

Йиллар давомида оғриқли нуқтамиз бўлиб келган бу каби масалаларга қонунчилик асосида ечим топилгани юртдошларимизни қувонтирмоқда.

Айни пайтда “Ўзбошимчалик билан эгаллаб олинган ер участкаларига ҳамда уларда қурилган бинолар ва иншоотларга бўлган ҳуқуқларни эътироф этиш тўғрисида”ги қонун ижроси юзасидан Давлат кадастрлари палатасининг Қорақалпоғистон Республикаси бошқармаси ва унинг туман, шаҳар филиаллари томонидан кенг кўламли хатлов ўтказилмоқда.

— Қонликўл тумани “Олтинкўл” овул фуқаролар йиғинида 24 йилдан бери яшайман. Турар жойимизнинг кадастр ҳужжати бўлмаган, — дейди Тамара Жумамуродова. — Ортиқча оворагарчилик, қоғозбозликлар туфайли муаммога дуч келгандик. Хонадонимиз ва томорқа еримизни қонунийлаштиришда қийналдик. Кадастр ходимлари келиб ўрганди. Ҳозир уйимиз кадастр рўйхатидан ўтказиляпти. Бундан чексиз миннатдормиз.

Қонун ижросини таъминлаш учун ҳудудларда жами 175 ходим жалб этилган. Бундан ташқари, Давлат кадастрлари палатаси Қорақалпоғистон Республикаси бошқармасида ишчи гуруҳ тузилган. Улар кўмагида 2025 йилда 166 та маҳаллада хатлов ўтказилади. Ижро эса аллақачон бошланиб, самарали кўрсаткичларга эришилмоқда. Хусусан, ҳозиргача 48 минг 498 та кўчмас мулк объекти хатловдан ўтказилди. 34 минг 277 та объект ҳақидаги маълумот UZKAD ахборот тизимига юкланди. Яна 18 минг 640 та объект маълумотлари “E’tirof” автоматлаштирилган тизимига ўтказилди. Муҳокама жараёнида эса 14 минг 992 та объект турибди. Кадастр агентлигининг расмий kadastr.uz сайтида ва маҳалла фуқаролар йиғинларида 2401 та объект ҳақидаги маълумот эълон қилинган. 561 та объект Адлия органлари томонидан ўрганилаётган бўлса, 23 таси бўйича комиссия мулк ҳуқуқини тан олишни рад этган.

Шунингдек, 142 та кўчмас мулк таҳрирлаш жараёнида, 176 та объект эгаларининг қонунда кўрсатилган бир марталик тўловларни тўлаши кутилмоқда, 54 та кўчмас мулк бўйича ҳуқуқларни тан олиш масаласи депутатлар кенгаши қарорларига киритилган.

— Кадастр агентлиги ва Давлат кадастрлари палатасининг Қорақалпоғистон Республикаси бошқармалари мутахассислари 2025 йилда Нукус шаҳрининг ўзида 28 та маҳаллада хатлов ўтказиши белгиланган. Жорий йилнинг август ойи ҳолатига кўра, 6105 та кўчмас мулк объекти хатловдан ўтказилган. Жараёнда 1584 та объект “E’tirof” ахборот тизимига киритилди ва 3786 та объект ҳақидаги маълумот UZKAD ахборот тизимига юкланди. Шу билан бирга, муҳокама жараёнидаги объектлар ҳам талайгина, — дейди Давлат кадастрлари палатаси Қорақалпоғистон Республикаси бошқармаси бошлиғи Сардор Ўрунбоев. — Муҳими шундаки, хатлов, ҳужжатлаштириш жараёнида халқимизнинг кўзида қувончни кўряпмиз. Улар мана шундай катта ижобий ўзгаришдан хурсанд.

Президентимизнинг 2023 йил 28 июлдаги “Қорақалпоғистон Республикаси аҳолисини ижтимоий қўллаб-қувватлаш ҳамда жисмоний шахслар томонидан қурилган уй-жойларга бўлган ҳуқуқларни эътироф этиш тўғрисида”ги фармони асосида шаҳар ва туманларда кадастр ҳужжатлари мавжуд бўлмаган жами 27 минг 590 та турар жойга эгалик ҳуқуқи берилди. Уларга кадастр паспортлари тайёрланиб, давлат рўйхатидан ўтказилди. Бу ташаббус аҳолининг йиллар давомида ечимини кутаётган муаммосини ҳал қилди. Эзгу ишлар изчил давом эттирилиб, 2024 йил 5 август куни “Ўзбошимчалик билан эгаллаб олинган ер участкаларига ҳамда уларда қурилган бинолар ва иншоотларга бўлган ҳуқуқларни эътироф этиш тўғрисида”ги қонун қабул қилинган эди. Ушбу қонун асосида Қорақалпоғистон Республикасида 291 хонадон мулк ҳуқуқини олди.

Мазкур ўзгаришлар аҳоли манфаатини, мулкий ҳуқуқини қонуний асосда эътироф этиш орқали инсон қадрини улуғлашга қаратилган. Уй-жойига қонуний эгалик қилиш имконияти ҳар бир фуқарога тинч ва осуда ҳаёт кечиришга замин яратмоқда. Бу эса эртанги кунга, мамлакатдаги катта ислоҳотларга бўлган мустаҳкам ишонч демак.

Минажатдин ҚУТЛИМУРАТОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

EL-YURT UMIDI JAMG‘ARMASI

МИЛЛАТНИНГ ИНТЕЛЛЕКТУАЛ ҚИЁФАСИ

Бошланиши 1-бетда

Дарҳақиқат, Ўзбекистонда бугун ёшларнинг интеллектуал салоҳиятига энг катта стратегик ресурс сифатида қаралиб, давлат ва жамият тараққиёти айнан билимли ва ташаббускор авлод билан боғлиқ ҳолда кўрилмоқда. Айни жиҳатлар назарда тутилган ҳолда, “Эл-юрт умиди” жамғармаси қисқа вақт ичида мамлакатимизнинг узоқ муддатли келажагини белгиловчи муҳим институт даражасига кўтарилди. Унинг асосий мақсади иқтидорли ёшларни дунёнинг энг нуфузли илм масканларига юбориш, билим ва тажрибасини ватан тараққиётига сафарбар этишдан иборат. Жамғарма фаолияти “Ўзбекистон — 2030” стратегиясида белгиланган вазифалар билан бевосита уйғунлашиб, янги авлод ислоҳотчилари ва етакчиларини тайёрлашга қаратилган.

Бу жараён аслида тарихий илдизларга эга. XX аср бошида жадид маърифатчилари замонавий фан ва касб-ҳунарларни ўрганишга катта эътибор қаратиб, ёшларга дунё тажрибасини олиб кириш учун йўл очган эди. Юзлаб талабалар чет элга юборилди, улар эса, ўз навбатида, янги мактаблар, илмий муассасалар ва янгича фикрлашни шакллантиришга хизмат қилди. Охир-оқибат шафқатсиз ва ноҳолис сиёсатнинг бевақт қурбонига айланган жадидлар ҳам, уларнинг қўллаб-қувватлови билан чет элда ўқиб, юртга қайтгач, энг илғор ғоя ва методларни тарғиб қилиш орқали миллатни оёққа қўйиш орзусида жидду жаҳд кўрсатган талабалар ҳам мақсадлари рўёбига етишмаган бўлса-да, улардан бир эзгу интилиш — миллатини энг илғорлар сафида кўриш ғояси мерос бўлиб қолди. Президентимизнинг 2025 йил 5 майдаги фармони билан Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурида Истиқболли кадрларни тайёрлаш бўйича “Эл-юрт умиди” жамғармаси қайта ташкил этилиши ана шу тарихий ғоянинг замонавий шаклини юзага чиқариб, жадидларнинг мақсадларини институционал асосда давом эттирмоқда.

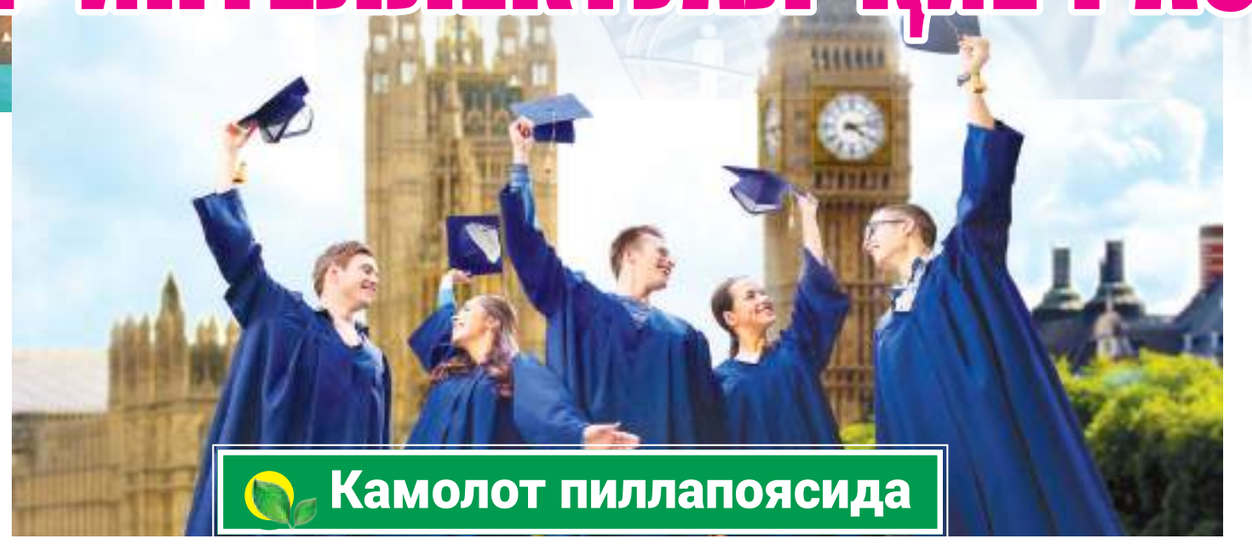

Камолот пиллапоясида

Жорий йилги ўтказилган очиқ танлов ҳам бунга ёрқин мисол бўла олади. 8 мингдан ортиқ номзод ҳужжат топшириб, якунда 173 нафар йигит-қиз Президент стипендияси совриндори деб эътироф этилди. Улардан қарийб 70 фоизи дунёнинг ТОП-100 таликдаги олийгоҳларига қабул қилинди, 42 фоизи Буюк Британия, 26 фоизи АҚШ, қолганлари эса Хитой, Жанубий Корея, Италия ва бошқа давлатларда ўқимоқда. Энг муҳими, жараёнлар ONE ID платформаси орқали шаффоф ва тенг имконият тамойиллари асосида ўтказилиб, натижалар омма учун очиқ эълон қилинди.

“Эл-юрт умиди” стипендияси совриндорларини тақдирлашга бағишлаб Тошкентда ўтказилган халқаро форум эса жамғарма фаолиятининг маънавий-маърифий мазмунини янада яққолроқ намоён этди. Чет элларда таҳсил олаётган стипендиатлар журналистика, биотиббиёт, иқтисодиёт, туризм ва бошқа йўналишларда орттирган билимларини юрт манфаатига сафарбар этиш ниятларини баён қилиб, шахсий орзу ва жамият манфаатини бир бутун мақсадга уйғунлаштирди. Бу чиқишларда бир ҳақиқат аниқ сезилди: “Эл-юрт умиди” шахсий ютуқларни умумий манфаат билан боғлаб, инсон капиталини ривожлантириш орқали Ўзбекистоннинг интеллектуал қиёфасини белгилаётган энг муҳим таянчлардан бирига айланди.

ШАХСИЙ МАҚСАДЛАР УМУМИЙ МАНФААТ БИЛАН УЙҒУНЛАШСА...

Шоҳнур ФАХРИЕВ,
Пердью университети (АҚШ) бакалавриат босқичи талабаси:

— Болалигимда бир неча оғир касалликларни бошдан кечирдим. Тенгдошларим спорт майдончаларида югуриб, ўйин-кулги билан вақт ўтказаётганида мен тиббиёт марказларида навбатда турганим, шифокорлар билан суҳбатда бўлганим ҳалигача ёдимда. Ўша кунларда шифокорларнинг билими, беморлар саломатлиги учун куну тун меҳнат қилиши ва айниқса, фидойилиги менга кучли таъсир қилган. Ана шу таассуротлар ҳаёт йўлимни белгилади ҳамда бор куч ва иқтидоримни тиббиёт биологияси соҳасига бағишлаш қароримни мустаҳкамлади.

Ҳозир Пердью университетида таҳсил олиш имкониятини қўлга киритдим. Мазкур ўқув даргоҳининг нуфузи кучли илмий база ва замонавий лабораторияларга эгалиги билан баҳоланади. Университет биотиббиёт йўналишида АҚШдаги етакчи марказлардан бири саналади. Бу ерда молекуляр биологиядан биотиббиёт муҳандислигигача бўлган кенг қамровли фанлар чуқур ўқитилади. Талабалар учун назарий билимлар тўғридан тўғри амалиёт билан боғланган тажрибаларга уйғун ҳолда ўргатилади. Илғор асбоб-ускуналар билан жиҳозланган лабораторияларда кичик тадқиқотчи сифатида ўз ғояларингизни синаб кўриш имконияти бор. Ҳар бир талаба илмий ғоясини синаб кўриши учун эса геном таҳлили ускуналаридан тортиб, биотиббиёт муҳандислиги жиҳозларигача бўлган зарур шароит яратилган.

Келажак режаларимда нефрология, диагностика ва трансплантация соҳаларини ривожлантириш муҳим ўрин тутади. Чунки болалигимда кўплаб беморларнинг умиди айнан шу йўналишларга боғлиқ эканини кўрганман. Шу сабабли клиник тадқиқот институтлари билан ҳамкорликда биотиббиёт йўналишидаги билимларимни чуқурлаштириш, генетик таҳлиллар, органларни сақлаш ва кўчириш технологияларигача бўлган йўналишларда тажриба тўплаш ниятим бор. Илмий изланишлар қилиш орқали диагностика ва орган кўчириш жараёнларида янги технологияларни синаш, шунингдек, халқаро ташкилотларни Ўзбекистондаги тиббиёт лойиҳаларига жалб этишни ҳам мақсад қилганман.

> **Олиб қайтишим мумкин бўлган энг катта ютуқ — халқаро тажриба. Негаки хорижий клиникалардаги иш услуби, беморларга ёндашув, илмий тадқиқотларни амалиётга тезкор татбиқ этиш маданияти бизга кўп нарсани ўргата олади.**

Юртимизга қайтиб, шу тажрибани маҳаллий шароитга мослаштиришга ҳисса қўшмоқчиман. Бундай қадамлар орқали тиббиёт соҳасига янги технологиялар кириб келади, замонавий ускуналардан тўғри фойдаланиш тизими йўлга қўйилади, илмий натижалар тезкорлик билан амалиётга татбиқ этилади.

Келгусида юртимизда биотиббиёт марказлари ташкил этилиб, ёш олимлар геном таҳлиллари ўтказиши, турли касалликларнинг молекуляр сабаблари ўрганилиб, сунъий интеллект ёрдамида касалликка ташхис қўйиш тизимлари ишга тушиши, трансплантация жараёнлари замонавий стандартларга мос йўлга қўйилишига ҳисса қўшишни орзу қиламан. Шу орқали тиббиётда фақат муолажа эмас, балки касалликларнинг барвақт олдини олиш маданиятини ҳам шакллантириш мумкин бўлади. Мақсадим — ана шу жараёнларда фаол иштирок этиш, зарур бўлса, бош-қош бўлиш.

ИЛМГА ТАЯНГАН ИҚТИСОДЧИ ҒОЯНИ ЕЧИМГА АЙЛАНТИРА ОЛАДИ

Шаҳзод БОСИМОВ,
Пенсильвания давлат университети (АҚШ) бакалавриат босқичи талабаси:

— Илм йўлидаги қадамларим ота-онам ишончи ва интилиши билан бошланди. Ўрта-ҳол оила бўлишимизга қарамай, улар уч фарзанди олий маълумотли бўлиши учун қўлларидан келган ҳамма саъй-ҳаракатни қилди. Менинг хорижда ўқиш иштиёқимни кўриб, 2021 йилдан буён фанлар ва тил ўрганиш бўйича қўшимча дарсларга қатнашишим учун имконият яратиб беришди. Шу боис, ҳар бир муваффақиятимда ўзимдан ҳам кўра уларнинг ҳиссаси каттароқ деб биламан.

Пенсильвания университетида ўқишни давом эттириш имкониятига эга бўлдим. Бу ерда таҳсил олиш мен учун дунё иқтисодиётининг қандай ўзгаришини, тенденцияларини чуқурроқ англашга замин яратади. Зеро, кучли билимга асосланган, таҳлилий рақам ва моделлар иқтисодий жараёнларнинг қиёфасини аниқроқ кўрсатади. Шу муҳитда илм суҳбатдошга айланади, савол берсангиз — жавоб қайтаради, излансангиз — йўл кўрсатади.

Президентимизнинг 2025 йил 5 майдаги “Иқтидорли мутахассисларнинг хорижда таълим олишини қўллаб-қувватлаш, уларда касбий кўникмаларини ривожлантириш ва рағбатлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармонига кўра, халқаро сертификатларга эга ёшларнинг очиқ стипендия танловида тест босқичидан озод этилиши ва уларга максимал балл берилиши, иқтидорли ёшлар учун адолат тамойилларига асосланган тизим яратилгани мени жуда қувонтирди. Суҳбат босқичида ҳам номзодларга ўз фикр ва ғояларини етарлича етказиб беришга имконият яратилгани, адолат ва шаффофликни таъминлаш мақсадида суҳбат жараёнларининг онлайн трансляцияси йўлга қўйилгани алоҳида эътиборга лойиқ жиҳат десам бўлади. Ушбу янгиликлар жамғарма ва жараёнларга нисбатан ишончимни янада оширди.

Жадидларнинг “Ўқиган инсон — нур, ўқимаган инсон зулматдир” деган ҳикматли сўзларини ҳаётий қоида сифатида қабул қилганман. Чет эл университетида ўзлаштирган билимларим келгусида иқтисодий хавф ва имкониятларни олдиндан аниқлашга қодир кадр сифатида шаклланишимга ёрдам беради деб ишонаман. Зеро, илмга таянадиган иқтисодчигина ўз ғоясини амалий ечимга айлантира олади.

УМУММИЛЛИЙ ИСТИҚБОЛ УЧУН ХИЗМАТ ҚИЛАДИГАН ЙЎЛ

Динора ЖЎРАБОЕВА,
Аризона университети (АҚШ) бакалавриат босқичи талабаси:

— Сайёҳлик иқтисодиётнинг стратегик тармоқларидан бири сифатида жаҳон саҳнида етакчилик қилмоқда. АҚШдаги Аризона университетида ўқиш имконияти менга бу соҳани жаҳон андозалари асосида чуқур ўрганишга йўл очади. “Эл-юрт умиди” жамғармаси орқали берилган мазкур имконият келгуси йўлимни аниқ белгилаб олишимда муҳим ўрин тутди. Бу дастур умуммиллий истиқбол учун хизмат қиладиган йўл сифатида биз учун катта масъулият рамзига айланиб улгурди. Чунки ҳар бир стипендиатдан янги ғоялар, илғор билимлар ва халқаро тажриба билан қайтиши кутилмоқда. Мақсадим туризм соҳасини янги босқичга кўтариш, хизмат кўрсатиш маданиятини юксалтириш, хавфсизлик ва инновацияни уйғунлаштириш орқали юртимизда туризм соҳасига янгича руҳ бағишлашдан иборат.

Туризм маданий мулоқотни мустаҳкамлайди, дипломатияни кучайтиради, сармоя киритиш учун қулай муҳит яратади ва мамлакатнинг халқаро қиёфасини шакллантиради. Бир сайёҳнинг ташрифи ортида иш ўринлари, янги сармоялар ва иқтисодий имкониятлар яширинган бўлади. Иқтисодий ўсиш манбаи сифатида бутун жамият ҳаётига таъсир қилади — йўллардан тортиб, кичик тадбиркорликкача бўлган соҳаларни ҳаракатга келтиради.

Самарқанд, Бухоро ва Хива каби шаҳарлар бутун дунё учун қизиқ бўлган беқиёс маданий мерос ҳисобланади. Тарихий обидаларга ташриф буюрган меҳмонлар ўтмиш билан учрашади, бир вақтнинг ўзида замонавий ривожланиш уйғунлигига гувоҳ бўлади. Янги меҳмонхоналар, замонавий транспорт ва хизмат кўрсатиш маданияти уларни янада жозибадор қилади. “Ўзбекистон — 2030” стратегиясида бунга алоҳида аҳамият қаратилган.

Соҳани ривожлантириш иқтисодий кўрсаткичларни ошириш билан бирга инсон капиталини ривожлантиришни ҳам талаб этади. Чет элда эгалланаётган билим ва тажрибам, қайтгач юртимиз манфаати йўлида хизмат қилишига ишонаман. Ҳар бир билим ва кўникма мамлакатимиз туризмини халқаро стандартлар даражасига кўтариш йўлида хизмат қилиши учун астойдил ҳаракатдаман. Юртимизда инсон капиталини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилаётган бир пайтда вазифамиз бу ишларнинг бир қисми бўлиш, чет элда олинган билимлар ватан манфаати йўлида қандай хизмат қилиши мумкинлигини намоён этиш эканини яхши ҳис қилиб турибмиз.

> **Бугунги орзум ҳам, мақсадим ҳам битта: юртимизда амалга ошириладиган сайёҳлик лойиҳалари дунёдаги нуфузли журналларда тилга олинсин, миллионлаб меҳмонлар эса Ўзбекистонга ташриф буюриб, маданий мерос билан бирга замонавий қулайлик ва инновацияларни ҳам кўрсин.**

Шу мақсадда анъанавий тажрибаларни замонавий меъёрлар билан уйғунлаштириш йўлини излаяпман. Юртимизда туризм иқтисодиётнинг стратегик тармоқларидан бири сифатида мустаҳкамланиши ва жамият қиёфасини янгилайдиган жараёнга айланиши бу борада асосий таянчимиз бўлади.

ЧЕТ ЭЛДА ЎҚИШ ҲАМ ИМТИЁЗ, ҲАМ МАСЪУЛИЯТ

Фарангиз МЎМИНОВА,
Бирмингем университети (Буюк Британия) бакалавриат босқичи талабаси:

— Ёшлигимдан сухандонликка, телевидениедаги бошловчиларга қизиққанман. Қизиқишларим мени “Журналистика мактаби”да ўқишга етаклаб, Фарғона телевидениесида эфир орқали ўз орзумга — бошловчилик қилишимга замин яратди.

Ота-онамнинг ишончи мен учун доимий таянч ва масъулият манбаи бўлиб келган. Бирмингем университетида таҳсил олиш имкониятига эга бўлишим мен учун мана шу ишончни оқлаш йўлидаги энг катта қадамлардан бири деб биламан. Бу ерда мулоқот маданиятини шакллантирадиган замонавий журналистика назариялари, рақамли медиатехнологиялар, коммуникация психологияси ва ижтимоий тармоқлар орқали ахборот тарқатиш қонун-қоидаларига оид билимлар чуқур ўргатилади. Университетдаги лабораториялар, медиастудиялар ва ахборот таҳлили платформалари талабаларнинг ижодий ғояларини амалда синашга шароит яратади.

Шу билан бирга, халқаро муҳитда турли миллат вакиллари билан фикр алмашиш жараёни мулоқот доирамни кенгайтиради. Бу тажриба менга нафақат журналист, балки кенг дунёқарашли шахс сифатида ривожланиш, турли медиаинноваторлар, профессорлар ва амалиётчи мутахассислардан тўғридан тўғри сабоқ олиш орқали ахборот соҳасидаги янги тенденциялар билан бир қаторда юриш имконини ҳам беради.

Келгусида юртимизга қайтиб, тўплаган билим ва тажрибам асосида ҳаққоний, сифатли ва таъсирчан ахборот майдонини яратишга ҳисса қўшмоқчиман. Мақсадим — медиа соҳасида инновациялар жорий этиш, рақамли технологиялар ёрдамида аудитория учун аниқ ва холис маълумот тақдим этиш тизимини ривожлантириш. Шунингдек, ёш журналистлар учун тренинглар ташкил этиб, уларнинг ижодий салоҳиятини очишга ҳисса қўшиш ниятим бор.

“Эл-юрт умиди” стипендияси совриндори мақоми мен учун шунчаки чет элда ўқиб келиш имтиёзини англатмайди, ўзига хос масъулият юклайди. Бу юртнинг овози бўлиш, унинг халқаро майдондаги ижобий имижини кўтариш, ахборот маконида очиқлик ва холисликни таъминлайдиган тизим яратиш йўлида хизмат қилиш имкониятидир. Университетни муваффақиятли якунлаб, ватанга қайтишим билан медиамаконда рақамли журналистикани янги босқичга кўтариш, миллий манфаатларни қатъий ҳимоя қиладиган, айни вақтда халқаро талабларга жавоб берадиган журналистлар авлодини шакллантириш ўз олдимга қўйган асосий вазифаларимдан бири.

СУНЪИЙ ИНТЕЛЛЕКТ АРХИТЕКТУРАСИНИ ЯРАТАМАН

Фирдавс БОЛИЕВ,
Урбана-Шампейн Иллинойс университети (АҚШ) бакалавриат босқичи талабаси:

— Бугунги муваффақиятларга эришишимда оилам, яқинларим ва албатта, устозларимнинг хизматлари бениҳоя юқори. Ота-онам менга шароит яратиб, доимо ишонч бағишлагани учун миннатдор бўлиб яшайман. Шу ишонч мени янги соҳаларни, жумладан, замонавий илмнинг энг муҳим йўналишларидан бири — сунъий интеллектни ўрганишга ундади.

Урбана-Шампейн Иллинойс университетига сунъий интеллект соҳаси бўйича бакалавр дастурига қабул қилинганман. Ушбу соҳага қизиқишим 8-9-синфларда бошланган. Ўша пайтларда мен илк бор ChatGPT ва Midjourney каби сунъий интеллектларнинг имкониятларини кўриб, бу соҳа охирги 60-70 йилда жадал ривожланганини билиб ҳайратга тушганман. Кейинчалик мазкур соҳани чуқурроқ ўрганиб, ўз сунъий интеллект моделимни яратишга қарор қилганман. Бу эса мени Стенфорд университетининг ёзги мактабига топширишимга олиб келди. У ерда сунъий интеллект бўйича чуқур назарий билимлар олдим ва кичик имоишора тилини матнга таржима қиладиган моделни яратдим.

Сунъий интеллект моделлари жуда катта маълумотлар базасини талаб этади. Мақсадим камроқ маълумот талаб этадиган янги сунъий интеллект архитектурасини яратишдир. Ишоначки, бу Ўзбекистонда сунъий интеллект соҳаси ривожига улкан ҳисса қўшади. Мен қабул қилинган университетда сунъий интеллект бўйича инновацион марказ мавжудлиги мақсадимга эришишимда ёрдам беради. Чунки у ерда талабаларга кучли профессорлар билан биргаликда илмий изланишлар олиб бориш учун кенг имкониятлар яратилган.

Илм йўлини танлаган киши ўз ҳаётини доимий изланиш ва синовларга бағишлар экан, бу йўлда муваффақият ҳам, қийинчилик ҳам ёнма-ён келиши табиий. Шундай дақиқаларда инсонни олдинга етаклайдиган куч қатъият, ўзига ва ватанига бўлган садоқатдир. Шу сабабдан мен учун ҳар бир кичик натижа ҳам катта мақсад сари қўйилган қадам сифатида қадрли.

Фикримча, ҳар қандай янгиликнинг қиймати уни кенг жамоатчиликка етказиб бера олиш билан ўлчанади. Шунинг учун келгусида ёшлар билан ишлаш, уларга илмий изланиш сирларини очиб бериш, биргаликда лойиҳалар яратиш орзуларимнинг энг муҳим қисмидир. Чунки илм фақат китоблар ва аудиториялар билан чегараланиб қолса, у тўлиқ маънода яшамайди. Уни жамият ичига олиб кириш, одамлар ҳаётини енгиллаштириш орқали ҳақиқий қиймат касб этади. “Эл-юрт умиди” жамғармаси менга мана шундай қарашларни мустаҳкамлаш имконини берди. Ишончим комилки, биз, ёшлар чин дилдан, астойдил меҳнат ва ҳаракат қилишдан тўхтамасак, яқин келажакда орзу-мақсадларимиз натижасини халқимизнинг кундалик ҳаётида кўришга муяссар бўламиз.

“Янги Ўзбекистон” мухбири Аслиддин АБДУРАЗЗОҚОВ тайёрлади.

Нутқ маҳорати

(“СЎЗ ХУСУСИДА СЎЗ” КИТОБИДАН)

Маълум бўлдики, тилда юз минглаб, ҳатто миллионлаб сўз бўлса ҳам буларнинг моддий асосини бир неча ўнлаб товуш ташкил қилади. Тилнинг мана шу хоссаси ундаги сўзларда товуш жиҳатдан умумийликни вужудга келтирган. Бир ёки бир неча товуш кўплаб сўзларнинг таркибида учрайди. Ҳатто баъзи сўзлар товуш жиҳатдан бир хил бўлиши ҳам мумкин. Масалан, ўзбек тилида “от” шаклига эга бўлган учта сўз бўлиб, буларнинг бири исм, ном маъносида қўлланади, бири отишга буйруқни билдиради, яна бири маълум ҳайвонни англатади. Агар “боғ”, “тоғ”, “ёғ”, “соғ” сўзларини ёки “том”, “тош”, “тол”, “той” сўзларини оладиган бўлсак, бу сўзларнинг икки товуши бир хил бўлиб, фақат бир товуши турличадир. “Қил”, “қош” сўзларини оладиган бўлсак, бу сўзларда фақат бир товуш бир хил, қолган иккиси турлича.

Сўзларда мавжуд бўлган мана шу товушдошлик тилдаги гўзаллик ҳосил қилувчи нисбатнинг бир туридир. Аммо бунинг ўзи бир неча кўринишларга эга бўлиб, булар нутққа турли миқдор ва даражада ҳусн бағишлайди. Буларнинг энг ҳусндори ва энг кўп фойдаланиладигани сўз охиридаги товушдошлик бўлиб, бундан сўз усталари назмда қофия ва насрда сажъ ясайдилар. Масалан, “иш” билан “қиш”, “сўзла” билан “кўзла”, “тошир” билан “ошир”, “ер” билан “тер” сўзлари товушдошлик билан тугаган сўзлардир. Халқ буларнинг товушдошлигини ҳисобга олиб, “Дангасанинг иши битмас, ёз келса ҳам қиши битмас”, “Гапни кам сўзла, ишни кўп кўзла”, “Дарё сувини баҳор тоширар, одам қадрини меҳнат оширар”, “Деҳқоннинг хазинаси ер, унинг калити тер” деган сажъли мақолларни яратган.

Шоирлар шундай сўзлар билан оҳангдош бўлиб тугаган мисраларни вужудга келтиради. Масалан, “ниҳол”, “бол”, “қол”, “ол” сўзларидан фойдаланиб, таниқли шоир Эркин Воҳидов ўзи эккан олманинг ҳосилини кўриб ва бу меванинг номи буйруқ маъносидаги “олма” билан шаклдошлигини ўйлаб, шундан шеър яратган:

Қаро қошинг, қалам қошинг,
Қийиқ қайрилма қошинг, қиз.
Қилур қатлимга қасд қайраб —
Қилич қотил қарошинг, қиз.
Қафасда қалб қушин қийнаб,
Қанот қоқмоққа қўймайсан.
Қараб қўйгил қиё,
Қалбимни қиздирсин қуёшинг, қиз.

“Ёш” шаклига эга бўлган кўз сувини, умрни ва кўк ўсимликни билдирадиган сўзлар бор. Улуғ шоирларимиздан Лутфий мана шу учта шаклдош сўздан фойдаланиб, туюқ яратган:

Гарчи қуритмас кўзумнинг ёшини,
Ҳақ узун қилсун ул ойнинг ёшини.
Йиғлама кўп бу вужуднинг ишқ ўти
Не куруғин қайғуси, не ёшини.

“Мардум” шаклига эга бўлган иккита сўз бор, бири одам, халқ маъносида, иккинчиси кўз қорачиғи маъносида. Навоий мана шу шаклдошликдан моҳирона фойдаланиб:

Қаро кўзум келу мардумлуғ эмди
фан қилгил,
Кўзум қаросида мардум
киби ватан қилгил,

деган шоҳбайт яратган.

“Савдо” шаклига эга бўлган иккита сўз бор, бири олди-сотдини, иккинчиси қорани ва кўчма маънода ташвишни билдиради. Бундан фойдаланиб шоир:

Зиҳе ҳуснунг зуҳуридин тушуб
ҳар кимга бир савдо,
Бу савдолар била кавнайн
бозорида юз гавго,

дейди.

Шундай қилиб, тилдаги товушдошлик нутқ гўзаллигининг манбаларидан бири бўлиб, моҳир сўзчилар бундан чексиз равишда фойдаланишлари мумкин экан. Аммо шуни эсдан чиқармаслик керакки, товушдош сўзларни танлаб ишлатишда маънога зарар етиши керак эмас. Маъно бирламчилигини эсдан чиқармаслик лозим. Акс ҳолда, нотиқ кўриниши бор деб соғлиққа зарарли кийимларни киядиган модапараст ҳукмида бўлади.

Сўзларнинг маъно муносабати товушдагига нисбатан анча мураккаб бўлиб, бу ўй, фикрни талаб қилади. Бунинг сабаби шундаки, тилнинг товуш жиҳати эшитиш билан чекланган бўлса, унинг маъно жиҳати, биринчидан, эшитишдан ўзга ҳиссиётни, иккинчидан, ҳис қилиб бўлмайдиган нарсаларни ҳам ўз ичига олади. Бинобарин, тилнинг ўзга имкониятлари қатори бадиий имконияти ҳам унинг маъно жиҳати товуш жиҳатига нисбатан ортиқдир. Бу имкониятнинг асосий манбалари тил бирликларининг кўп маънолиги, маънодошлиги ва ясалиш қобилиятидир.

Тилда мавжуд сўз ва қўшимчалар, бирикма ва гаплар фақат муайян бир нарсани билдириш билан чекланмайди. Масалан, “-лар” қўшимчасини олсак, у кўпликни билдириши билан бирга ҳурмат ва муболағани билдириши ҳам мумкин. “От” деган сўз маълум ҳайвонни билдириш учун ясалган бўлса ҳам, баъзи ҳолларда бошқа нарсаларга, ҳатто инсонга нисбатан ҳам қўлланиши мумкин. Сўзларни турли муносабат билан турли нарсаларга қўллаш мумкин. Масалан, ўткирлигини назарда тутиб, тилни “тиғ” деса бўлади, айёрликни эътиборга олиб, кишини “тулки” деб атаса бўлади, равшанликни ҳисобга олиб, юзни “қуёш” ёки “ой” деб аташ жоиздир. Бу ҳолда биз бир нарсани билдириш учун ясалган сўзни ўхшашликка асосан бошқа нарсани билдириш учун фойдаланган бўламиз. Таомни “дастурхон”, чойни “пиёла”, оилани “уй” деб аташимиз мумкин. Бунда биз нарсани унинг макони учун ясалган сўз билан ифодалаган бўламиз. Бутунни унинг бўлагининг номи билан ва бўлагини бутуннинг оти билан, буюмни уни ясайдиган асбобнинг исми билан, натижани унинг сабабчиси билан ва сабабчисини унинг натижаси билан аташ мумкин. Тилда бир нарсанинг ўзини турлича аташ имконияти ҳам кўпдир. Бунда маънодош сўзлардан ва сўзларнинг кўп маънолигидан ва янги сўз ясаш имкониятларидан фойдаланилади. Турлича таъбир бирикма, гап, фасл, боб ва китоб доирасида ҳам амалга оширилади ва бу билан санъатнинг муҳим асосларидан бири бўлмиш турлилик, рангбаранглик вужудга келади.

Санъатга завқи бор киши тилнинг мазкур имкониятларидан фойдаланиб, ўз нутқига ёки адабий асарига бадиийлик, эшитувчи ёки ўқувчига лаззат бағишлайди.

Шундай қилиб, ҳам шаклга, ҳам мазмунга асосланган бадиий воситаларни вужудга келтиришда тилнинг имконияти чексиздир. Бундан бутун халқ фойдаланади, лекин бири кўпроқ, бири озроқ. Аммо ном қўйилган ва ҳали ном қўйилмаган ва мутахассислар ҳануз пайқамаган кўпдан кўп нутқ санъатларининг вужудга келишида соқов бўлмаган барча кишиларнинг иштироки бор.

Нутқ санъатлари моҳият эътибори билан тил ва нутқнинг ўзи сингари ижтимоийдир. Нутқ санъатларидан моҳирона фойдаланувчи сўз усталарининг асосий манбаи ҳам халқ нутқидир. Сўз устаси халқдан ва бошқа сўз усталаридан ўрганган санъатларини бир оз бойитади ва уларнинг янги, баъзан гўзалроқ намуналарини яратади, холос. Масалани равшанлаштириш учун тахминий ва содда бир мисол келтирайлик.

Айрим кишиларга, дейлик, тажриба кўрсатдики, ўтин яхши ёниши учун уни маълум тартибда қалаш керак экан. Кишилар бу ҳақиқатни бир-бирига, айниқса, шу соҳада тажрибаси йўқ кишига ўргатишлари керак бўлади. Шу фикрни ҳар ким ўзича тил нуқтаи назаридан тўғри гап тузиб ифодалай беради. Ҳаммамизга маълумки, бу фикрни жуда кўп вариантда айтиш мумкин. Шулардан бирини олайлик, “Қаловини топсанг, ўтин яхши ёнади”, дейиш мумкин, кўп марталаб шундай дейилган ҳам бўлиши керак. Шу гапда ҳеч қандай камчилик йўқ, чунки у тил қоидаларига мувофиқ тузилган ва ўз вазифасини тўлиқ адо этадиган шаклдадир. Бироқ инсон таъби бу билан тўла равишда қониқмайди. Унинг таъбидаги гўзалликка бўлган эҳтиёжи шу гапни гўзаллаштиришни талаб қила бошлайди. Бу бир йўқ буюмнинг олдин ўзини ясаб, кейин уни чиройли қилишга бўлган интилишнинг айнан ўзи. Шу талаб билан “ўтин” сўзини “қор” сўзи билан алмаштиради-да, “Қаловини топсанг, қор ёнар”, дейди. Шу билан у мазкур гапга гўзал тус беради. Эшитганларга бу ёқади. Киши ўзига ёққан нарсани йўқотмасликка ҳаракат қилади ва халқ буни мақол қилиб асраб юради.

Буни ёқимли, гўзал қилган нарса, биринчидан, “қор” сўзининг “қалов” сўзига уйғунлиги, яъни товушдошлиги, иккинчидан, қорнинг оловга зидлиги, учинчидан бўрттириш, яъни муболаға борлигидир. Ёшлигидан табиий равишда бунга ўхшаш гаплар қулоғига ёқиб қолган киши беихтиёр шундай жумларни ярата бошлайди.

Ана шундан кейингина бунга қизиққан олимлар, бу ҳодисани текшириб, уни системага солиб от қўя бошлайдилар. Товуш томонидан назар солиб, “қор” билан “қалов” ўртасидаги товушдошликни, масалан, “тавзиъ” деб атайдилар. “Олов” билан “қор” орасидаги зиддиятни “тазод” деб номлайдилар ва “қалов”нинг аҳамиятини бўрттириб кўрсатишга “муболаға” деб от қўядилар.

Шундан кейин ўқитувчилар халқнинг ўзининг ижодини унинг ўзига олимлар тавсия қилган, илмий шаклда етказадилар. Бу эса, “Оқ чойнакка кўк қопқоқ, кўк чойнакка оқ қопқоқ” сингари тез айтишлар шу мақсадда ҳосил қилинган сунъий танофурлардир. Гапдаги товушлар қулоққа ёқмайдиган ва бирор қабиҳ сўзни ёки мавзуга зид маънони англатадиган тартибда бўлса ҳам танофур ҳосил бўлади.

Ҳозирги вақтда нутқда кўп учрайдиган ва ёзув билан боғлиқ бўлган икки хил танофур мавжуд. Бири катталар нутқида бўлиб, эски ёзувдаги ҳарфларни тўғри ўқимаслик натижасида вужудга келган. Бу “келади”ни “келоди”, “келган”ни “келгон” деб “а” ўрнида “о” талаффуз қилишдир. Иккинчиси, ёшлар нутқида учрайди ва ҳозирги имломизнинг номукаммаллиги, талаффузга мос келмайдиган қоидаларнинг мавжудлиги туфайли пайдо бўлган. Масалан, ҳозир баъзи ёшлар “ишка”ни “ишга” деб, “келипти”ни “келибди” деб, “кеткан”ни “кетган”, “очкан”ни “очган” деб айтади. Ҳатто “боққа”ни “боғга” деб талаффуз қиладилар. Бу айбнинг пайдо бўлишига сабаб бўлган имлодаги камчилик йўқолмагунга қадар унинг олдини олиш ўқитувчиларимиз зиммасига тушади. Тилшуносларимиз эса тил табиатига хилоф қоида ўқувчи нутқида айб пайдо қилишини ҳам ҳисобга олишлари керак.

Нутқни гўзал қилувчи восита “санъат” деб аталади. Санъатлар орасида “тавзиъ” деб аталгани бор. Бу мисра ёки байтда товушдош сўзлардан фойдаланишдир. Масалан, “Тоқатим тоқ ўлди, то бўлдим талабгоринг сенинг” деган мисрада “т” товуши билан бошланган “Тоқатим”, “тоқ”, “то”, “талабгор” сўзлари берилган. Мана шу “т”ли сўзларнинг бир мисрада келиши кишига лаззат бағишлайди. Бу мисрада шоир талабгор сўзи ўрнида харидор, “гирифтор” ёки яна бошқа сўзни ишлатиши мумкин эди, лекин унда мисранинг таъсири камайган бўларди. Қиёслаб кўринг!

Тоқатим тоқ ўлди,
то бўлдим харидоринг сенинг,
Тоқатим тоқ ўлди,
то бўлдим талабгоринг сенинг.

Агар шу мисрадаги тоқ сўзини ҳам “т”сиз сўз билан алмаштирилса: масалан, “Тоқатим қолмади то бўлдим гирифторинг сенинг” дейилса, мисра яна ҳам сусаяди.

“Жаҳон жонон жамолингга тасаддуқ” деган мисрада учта “ж” товуши билан бошланадиган сўз қатор келган. Шоир бир мисрада учта сўзни товушдошлаштириб берган. Бу ҳам тавзиънинг яхши бир кўринишидир. Агар шу мисрадаги “жонон” сўзини “дилбар” ёки бошқа “ж”сиз сўз билан алмаштириб, масалан, “жаҳон дилбар жамолингга тасаддуқ” десак, маъно бузилмайди, лекин санъат йўқолади ва мисранинг бадиий кучи заифлашади. Товушдошликнинг маъно билан сингишиб кетган олий намуналарини Навоий асарларида кўриш мумкин. Масалан, шоир “Хамса”нинг Низомий Ганжавийга бағишланган қисмларининг бирида:

Ганжа ганжуриким чекиб кўп ранж,
Қўймиш эрди жаҳонда беш ганж,

дейди. Бу байтда “иштиқоқ” деб аталган санъат ҳам бор.

“Иштиқоқ” сўзининг бадиий термин бўлишига унинг грамматик маъноси асос бўлган сўз ясалиши иштиқоқ дейилади. Шунга асосан, гапда бир ўзакдан ясалган сўзларни келтиришни “иштиқоқ” деб атаганлар. Биз бу ҳодисани ўзакдошлик ва уни вужудга келтиришни ўзакдошлаштириш деб атасак ҳам бўлади. Лекин иштиқоқ сўзини ёдимиздан чиқармасак яхшироқ бўлади. Демак, Навоий мазкур байтда сўзларни ҳам товушлаштирган, ҳам ўзакдошлаштирган. Бу байтда “ранж”, “ганж”, “жаҳон” сўзлари эътибори билан товушдошлик, “ганжа”, “ганж” ва “ганжур” сўзлари эътибори билан ўзакдошлик бор. Чунки буларнинг ҳаммаси хазина маъносидаги “ганж” ўзак сўзидан ясалган. “Ганжур”нинг маъноси “ганж” эгасидир. Тавзиъ ва иштиқоқ санъатлари сувратга, яъни шаклга оид бўлишига қарамасдан, Навоий қаламида улар маънога сингиб ва маънони тасдиқлашга хизмат қилган. Бунда Ганжавийнинг Ганжада ҳақиқий ганж эгаси экани ва унинг жаҳон аҳамиятига эга бўлган беш ганжни қолдирганининг ҳақиқатлиги товушдошлик ва ўзакдошлик билан таъкидланган. Натижада байт жуда маҳкам байтга айланган.

Бу икки санъатдан журналистларимиз ҳам фойдаланмоқда. Масалан, “Тошкент оқшоми” газетасида босилган бир мақаланинг сарлавҳаси “Сайёралар сайри” деб берилган эди. Бунда иштиқоқ бор.

Алибек РУСТАМОВ,
филология фанлари доктори,
академик

Нутқни гўзал қилувчи восита “санъат” деб аталади. Санъатлар орасида “тавзиъ” деб аталгани бор. Бу мисра ёки байтда товушдош сўзлардан фойдаланишдир. Масалан, “Тоқатим тоқ ўлди, то бўлдим талабгоринг сенинг” деган мисрада “т” товуши билан бошланган “Тоқатим”, “тоқ”, “то”, “талабгор” сўзлари берилган. Мана шу “т”ли сўзларнинг бир мисрада келиши кишига лаззат бағишлайди.

Нутқ санъатлари моҳият эътибори билан тил ва нутқнинг ўзи сингари ижтимоийдир. Нутқ санъатларидан моҳирона фойдаланувчи сўз усталарининг асосий манбаи ҳам халқ нутқидир. Сўз устаси халқдан ва бошқа сўз усталаридан ўрганган санъатларини бир оз бойитади ва уларнинг янги, баъзан гўзалроқ намуналарини яратади, холос.

Ҳозирги вақтда нутқда кўп учрайдиган ва ёзув билан боғлиқ бўлган икки хил танофур мавжуд. Бири катталар нутқида бўлиб, эски ёзувдаги ҳарфларни тўғри ўқимаслик натижасида вужудга келган. Бу “келади”ни “келоди”, “келган”ни “келгон” деб “а” ўрнида “о” талаффуз қилишдир.

ГАЗЕТАДАГИ МАТЕРИАЛЛАРНИ ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФБОСИДА ЎҚИШ УЧУН МАЗКУР QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ.

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари таҳририяти” ДМ

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.
Газета таҳририят компьютер марказида саҳифаланди.
Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “ШАРҚ” НМАК масъул.
Босмахона телефони: (71) 233-11-07.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. **Буюртма** Г-946.
34830 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. **Қоғоз бичими** А2.
Баҳоси келишилган нархда.

“ШАРҚ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Боборавшан Ғозиддинов
Мусаҳҳиҳ: Насиба Абдуллаева
Дизайнер: Хуршид Абдуллаев

Манзилимиз:
100060, Тошкент шаҳри,
Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй

Қабулхона: (71) 233-56-33 Девонхона ва эълонлар: (71) 233-70-98 E-mail: info@yuz.uz Веб-сайт: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

ЎзА якуни — 21:07 Топширилди — 22:10